

UKRAYNA PAZAR BİLGİLERİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü

İçindekiler

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI.....	2
2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ.....	24
3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER.....	30
4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER.....	37
5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER	39

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI

Dış Ticaret Mevzuatı

İhracat Rejimi

Ukrayna'nın İhracat Prosedürleri 13.02.2020 tarihli 4495-VI sayılı Gümrük Kanunu'nun 15. bölümü 82-84. maddeleri ile düzenlenmektedir. Ukrayna Gümrük Kanunu'na aşağıdaki bağlantıdan ulaşmak mümkündür.

(<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17?lang=en#Text>)

Bahse konu Kanun'a göre ihracatın başlıca şartları özetlenmektedir:

- İlgili gümrük idaresine ihraç edilen ürünlere ilişkin gerekli belgelerin sunulması,
- İhraç edilen ürünlerin gümrük vergilerinin tamamının ödenmiş olması,
- Mevzuat ile öngörülen dış ekonomik faaliyetlerin tarife-dış dış ticaret politikası önlemlerinin (dampinge karşı tedbirler, miktar sınırlamaları, teknik standartlar, fiyat kontrol denetimi, mali kontroller, paketlenme, etiketlenme standartları vs.) uygulanmasına ilişkin gerekliliklerin yerine getirilmesi;
- Mevzuat ile öngörülen durumlarda ürünlerin üçüncü ülkelere ihraç edilmesine yönelik ilgili izinlerin sunulmasıdır.

Ukrayna Gümrük İdaresi, ihraç edilen ürünlerin ihracat yapılan noktaya ileildiğine dair teyit istememektedir. Ukrayna gümrük bölgesi dıŐına ihraç edilen ürünler ihracat rejimine tâbi olduğu andan itibaren "Ukrayna malları" statüsünü kaybetmektedir.

07.02.2020 tarihli 2530-VIII sayılı "Ukrayna Gümrük Kanunu ve Ukrayna'nın Diğer Yasalarına, Tek Pencere Mekanizmasının Tanıtılması ve Malların Ukrayna Gümrük Sınırından Taşınması İçin Kontrol Prosedürlerinin Optimizasyonu ile İlgili Değişiklikler Hakkında Kanun" uyarınca gümrüklerde yapılacak denetimler için "tek pencere mekanizması" oluşturulmuştur. (Devlet Gümrüğü tarafından oluşturulan "Uluslararası Ticaret İçin Tek Pencere" internet portalı: <https://cabinet.customs.gov.ua>)

"Tek Pencere" sistemi ile farklı kontrol ve gümrük yetkililerinin Ukrayna sınırını geçen mallar ve devlet gümrük kontrolünün sonuçları hakkında otomatik olarak bilgi alışverişinde bulunmasına olanak tanıyan tek bir elektronik veri değişimi amaçlanmaktadır. Tek Pencere Sistemi, gümrük ve devlet kontrol prosedürlerini basitleştirerek gümrük işlemlerinin süresinin azaltılmasına ve insan faktörü etkisinin en aza indirilmesine yardımcı olmaktadır. Ayrıca, bu sistem, yolsuzluk risklerini azaltmakta, dijital belge akışı ve gümrük e-beyannamesi sunmaktadır.

Gümrükleme prosedürü için gerekli olabilecek belgelerin listesi aşağıda bulunmaktadır (seçilen nakliye yöntemine bağılı olacaktır):

- Dış ticaret anlaşması (ekler dâhil),
- Teslimat için ürün özellikleri,
- Fiyat koordinasyon protokolü (varsa),
- Fatura (ürünün menşee ülkesini, teslimat şartlarını, anlaşma numarasını belirten),

- Kargo taşımacılığının türüne bağlı olarak konşimento CMR, demiryolu, havacılık, posta faturaları,
- Ambalaj listesi,
- Tarife dışı düzenleme önlemlerine uygunluğu onaylayan belgeler,
- Malların satın alınmasına ilişkin belgeler (ihracatçı üretici değilse),
- Malların menşe ülkesini teyit eden belgeler (mallar Ukrayna menşeli ise),
- Taşıyıcı verileri (adres, iletişim bilgileri, şirketin vergi kimlik numarası),
- Sürücü verileri (otomobiller için-sürücünün pasaportunun yanında araç ve römorkun ruhsatının kopyası),
- Gümrük güvenliği altında eşya taşıma belgesi (varsa),
- TIR Karnesi (gerekirse),
- ATA Karnesi (CARNET ATA-gerekirse),
- Taşıyıcıdan Ukrayna sınırına kadar nakliye masrafları belgesi (gerekirse),
- Kalite sertifikaları, pasaportlar, teknik açıklamalar, ürün çizimleri vb. (gerekirse),
- Gümrük beyannamesini ibraz eden kişinin yetkisini teyit eden belgeler.

Ukrayna'dan yapılan ihracat ile ilgili detaylı bilgilere (<https://business.diia.gov.ua/export/eksportni-protsedury>) bağlantısından ulaşılması mümkündür:

İthalat Rejimi

Ukrayna'nın ithalat rejimi, Ukrayna Gümrük Kanunu'nun 74. bölümü, 74-76. maddeleri ile düzenlenmektedir.

Ukrayna'ya ithalatın başlıca şartları şu şekilde sıralanmaktadır:

- İlgili gümrük idaresine ithal edilen ürünlere ilişkin belgelerin sunulması,
- İthal edilen ürünlerin gümrük vergilerini ödenmesi,
- Mevzuat ile öngörülen dış ekonomik faaliyetlerin tarife-dışı dış ticaret politikası önlemlerinin uygulanmasına ilişkin gerekliliklerin yerine getirilmesi.

İthalat gümrük rejimi; Ukrayna'nın gümrük bölgesine giren mallara, gümrük kontrolü altında depolanan, başka bir gümrük rejimi altında işlem gören mallara ve ayrıca gümrük bölgesindeki dâhilde işleme rejimi altında işlem gören ürünün işlenmesi sonucu ortaya çıkan ürünlere yönelik olarak uygulanabilmektedir.

Ukrayna mevzuatına göre hem gerçek hem de tüzel kişiler, Ukrayna'ya ithal edilen malların gümrük işlemleri ile ilgili olarak kayıtlı ithalatçı olarak hareket edebilecektir ancak ticari kişiliklerin yerel gümrük idaresi tarafından akredite edilmesi gerekmektedir. Prosedür ve gerekli belgelerin listesi, "Malların İşlem Yapan Tüzel Kişilerin Kayıt Prosedürü"nde belirtilmiştir.

Genelde ithalat ile ilgili gümrük işlemleri Ukrayna'da kayıtlı bir iş ortağı veya son mal alıcısı ile gerçekleştirilmektedir.

Ukrayna tarafından yapılan bazı prosedürel iyileştirmelere rağmen, Ukrayna'ya mal ihraç eden şirketler, Ukrayna Devlet Gümrük İdaresi'ndeki yavaş işleyen bürokratik süreçler ve talep edilen evrakların çokluğu ile başa çıkmak durumunda kalmaktadırlar. Bu nedenle, birçok firma, hâlihazırda karışık olan ve sıklıkla değişen gümrük işlemlerini gerçekleştirmek üzere lisanslı gümrük müşavirlerinin hizmetlerini kullanmayı tercih etmektedir.

Lisanslı gümrük müşavirlerinin listesine Ukrayna Gümrük Müşavirleri Birliği'nden ulaşılması mümkündür (<http://ambu.org.ua>).

Ukrayna Gümrük Kanunu'nun 335. maddesi uyarınca, gümrük işlemleri için aşağıdaki belgeler gereklidir:

Karayolu ile taşınan mallar için:

- Devlet tescili (uyruğu) hakkında bilgileri içerenler araca ilişkin belgeler,
- Taşıma (nakil) belgeleri (uluslararası yük taşıma konşimentoları),
- Uluslararası Posta Birliği tarafından belirlenen ve uluslararası posta gönderilerine eşlik eden belge (varsa),
- Taşıyıcının adı ve adresi, taşınan malların kalkış ve varış ülkesinin adı, gönderenin (veya satıcının) ve alıcının adı ve adresi ile ilgili bilgileri içeren taşınan mallar için ticari belgeler,
- Yükleme birimi sayısı ve ambalaj türüne ilişkin bilgiler,
- Malların adı,
- Büyük boyutlu yükler hâriç, malların brüt ağırlığı (kilogram olarak) veya hacmi (metreküp olarak),
- Ayrıca, 8 Aralık 2025 tarihinde Ukrayna Topluluklar ve Bölgeler Kalkınma Bakanlığı tarafından Ukrayna'da faaliyet gösteren tüm dış temsilciliklere iletilen bir yazıda, 2022 yılından bu yana yürürlükte olan ve Ukrayna sınır kapılarından TIR geçişlerini düzenleyen "eCherha" (e-Sıra) sisteminde bir takım yeni uygulamaların 24 Kasım 2025 tarihinden itibaren devreye sokulduğu ifade edilmektedir.

Bu itibarla:

- o Ukrayna gümrük bölgesinden giriş ya da çıkış yapmak isteyen tır şoförlerinin "eCherha" (e-Sıra) sisteminden çevrimiçi olarak başvuru yapması ve sınır kapısından geçiş yapabilmek için randevu alması gerektiği,
- o Alınan randevuya öngörülemeyen bir nedenle geç kalınması durumunda, her 60 takvim gününde en fazla bir kez olmak üzere randevunun sistem üzerinden 4, 6, 8 veya 10 saat ertelenebileceği,
- o Son 30 takvim günü içerisinde en fazla iki sefer olmak üzere rezervasyonun sistem üzerinden iptal edilebileceği belirtilmektedir.

Yukarıda yer alan hususlara uyulmaması durumlarında ve bunların yanı sıra;

- o Başvuru esnasında hatalı bilgi girildiğinin tespit edilmesi,
- o Elektronik sistemde kayıt yaptırılmadan sınıra gelinmesi
- o Yük taşımadığına dair rezervasyon yapılmasına rağmen Ukrayna gümrüğüne yükle gelinmesi durumlarında TIR şoförlerinin 2 hafta süreyle sistemden randevu almasının engelleneceği ifade edilmektedir. (<https://echerha.gov.ua/tr/news/481>)

Deniz/nehir yolu ile taşınan mallar için:

- Genel beyanname (geminin adı ve tanımı, tescil ve tabiiyet bilgileri, kaptanın soyadı ile gemi acentesinin soyadı ve adresi gibi bilgileri içermektedir),
- Yük beyannamesi (yükleme limanlarının adları, geminin uğradığı limanlar, malların yükleme ve boşaltma limanları, malların ilk çıkış limanı, gemide kalan malların boşaltma limanı, deniz (nehir)

taşıma sözleşmesinin varlığını ve içeriğini teyit eden konşimentolar veya diğer belgelerin listesi, yükün parça sayısı ile söz konusu limanda boşaltılacak malların tanımı ve ambalaj türü gibi bilgileri içermektedir),

- Gemide mevcut bulunan kumanya ve diğer gemi malzemelerinin adlarını ve miktarlarını içeren kumanya (gemi malzemeleri) beyannamesi,
- Mürettebatın kişisel eşyalarının beyanı,
- Geminin varışı ve ayrılışı sırasında mürettebatın sayısı ve bileşimine ilişkin bilgiler ile soyadları, adları, vatandaşlıkları, rütbe veya görevleri, doğum tarihi ve yeri ile kimlik belgesinin türü ve numarasını içeren mürettebat listesi,
- Geminin varışı ve ayrılışı sırasında yolculara ilişkin bilgiler ile gemideki yolcu sayısı, soyadları ve adları, vatandaşlıkları, doğum tarihi ve yeri ile binış ve iniş limanlarını içeren gemi yolcu listesi,
- Uluslararası Posta Birliği tarafından belirlenen ve uluslararası posta gönderilerine eşlik eden belge (mevcut ise),
- Malların toplam miktarı, yükleme birimi sayısı, mal adları ve ambalaj türünü içeren taşıma (nakil) belgeleri (mevcut ise),
- Ürünlere ilişkin ticari belgeler (varsa) ve gemideki ürün yerleşimi hakkında bilgiler;
- Gemideki mürettebatın sahip olduğu döviz değerleri, narkotik, güçlü etkili, psikotrop ve zehirli maddeler içeren ilaçlar da dahil olmak üzere Ukrayna gümrük bölgesine girişı yasaklanmış veya kısıtlanmış malların gemide bulunup bulunmadığına ilişkin bilgiler,
- Gemide tehlikeli maddelerin, silahların ve mühimmatın mevcut olup olmadığına dair bilgiler.

Hava yoluyla taşınan mallar için:

- Sivil havacılık alanındaki mevcut uluslararası anlaşmalarla öngörülen standart taşıyıcı belgesi (genel beyanname),
- Uçakta taşınan mallar hakkında bilgi içeren belgeler (yük bilgileri, havayolu yük konşimentoları);
- Uçakta yüklü ve boşaltılan kumanya ile bunların miktarına ilişkin bilgileri içeren belge,
- Taşıma (nakliye) belgeleri,
- Mevcut ise, taşıyıcıda bulunan taşınan mallara ait ticari belgeler,
- Uluslararası Posta Birliği tarafından belirlenen ve uluslararası posta gönderilerine eşlik eden belge (varsa),
- Uçağın uyruğu ve tescil işaretleri, sefer numarası, uçuş rotası, kalkış ve varış noktalarına ilişkin bilgiler,
- Uçağı işleten şirketin (kuruluş, kurum) adı ve mürettebat sayısına ilişkin bilgiler,
- Uçaktaki yolcu sayısı, soyadları ve adlarının baş harfleri, binış ve iniş noktaları ile yolcu bagajına ilişkin bilgiler (yolcu listesi),
- Malların adları, hava kargo konşimento numaraları, her konşimentoya ait paket sayısı, yükleme ve boşaltma noktaları,
- Uçaktaki mürettebatın sahip olduğu döviz değerleri, narkotik, güçlü etkili, psikotrop ve zehirli maddeler içeren ilaçlar da dahil olmak üzere Ukrayna gümrük bölgesine girişı yasaklanmış veya kısıtlanmış malların uçakta bulunup bulunmadığına ilişkin bilgiler,
- Uçakta tehlikeli maddeler, silahlar ve mühimmatın mevcut olup olmadığına dair bilgiler.

Demiryolu ile taşınan mallar için:

- Taşıma (nakliye) belgeleri,
- Demiryolu vagonlarında transfer rulosu,
- Kumanyanın/mevcut malzemelerin varlığını teyit eden belge (varsa),

- Uluslararası Posta Birliği tarafından belirlenen ve uluslararası posta gönderilerine eşlik eden belge (varsa),
- Taşınan mallara ilişkin ticari belgeler (taşıyıcıda mevcut ise).
- Ulaştırma türüne bakılmaksızın, mallar Ukrayna devlet sınırını geçiş noktasına ulaştığında, yalnızca gümrük rejimine alınmaları için gerekli olanlar hariç, Ukrayna yasalarına göre malların sınırdan geçirilmesine ilişkin yasak ve/veya sınırlamalara uyulduğunu teyit eden belgeler veya bunların bilgileri, bilgi teknolojileri araçlarıyla veya elektronik belge şeklinde sağlanır. Gümrük beyannamesi ile birlikte, malın değerini belirleyen fatura veya başka bir belge ve bu Kanun ile öngörölmüş hallerde gümrük değeri beyannamesi gümrük idaresine sunulur.

Gümrük Kanunu'na göre, beyan sahibi veya yetkili temsilcisi, gümrük beyannamesinde aşağıdaki bilgileri sağlamalıdır:

- Gümrük beyannamesini ibraz eden kişinin yetkisini teyit eden belgeler,
- Dış ticaret sözleşmesi (kontrat) veya mallara sahip olma, kullanma ve/veya tasarruf hakkını teyit eden diğer belgeler,
- Taşıma (nakil) belgeleri,
- Beyan sahibi kişinin elinde bulunan ticari belgeler,
- Gerekli hallerde, dış ticaret faaliyetinde tarife dışı düzenlemelere uyumu teyit eden belgeler,
- Mevcut ise, koruyucu, anti-damping ve telafi edici önlemlerle ilgili sınırlamalar,
- Gümrük Kanunu'nda öngörölen hallerde, malın menşе ülkesini teyit eden belgeler,
- Gerekli hâllerde, gümrük vergilerinin ödenmesini ve/veya ödenmesinin güvence altına alınmasını teyit eden belgeler,
- Gerekli hâllerde, seçilen gümrük rejimine uygun olarak gümrük vergilerinden muafiyet veya kısmî/total indirim hakkını teyit eden belgeler,
- Gerekli hallerde, gümrük vergilerinin ödeme süresinin değıştirildiğini teyit eden belgeler,
- Gerekli hâllerde, malların beyan edilen gümrük değeri ve bu değerin belirlenmesinde kullanılan yöntemi, bu Kanununun 53. maddesine uygun olarak teyit eden belgeler.

Malların Ukrayna gümrük bölgesine ithali için:

- Malların Ukrayna gümrük bölgesine ithali niyetini belirten, standart formda başvuru (ön bildirim veya ön gümrük beyannamesi);
- İthal edilmesi planlanan malların adları, hacmi (miktarı) ve değeri hakkında bilgiler;
- Malların Ukrayna gümrük bölgesine ithali için kullanılacak taşıma türü;
- Malların ithali planlanan Ukrayna devlet sınırındaki geçiş noktası (gümrük idaresi) adı;
- Malların Ukrayna gümrük sınırından geçişine ilişkin olarak kanuna uygun yasak ve/veya sınırlamalara uyumu teyit eden belgeler hakkında bilgiler.

Gümrük Kontrolü Şekilleri:

Gümrük kontrolü, gümrük idaresi yetkilileri tarafından doğrudan aşağıdaki yollarla gerçekleştirilir:

1. Malların ve ticari amaçlı taşıtların Ukrayna gümrük sınırından geçişi sırasında, Gümrük Kanunu'nun 335. maddesine uygun olarak gümrük idaresine sunulan belge ve bilgilerin kontrolü,
2. Gümrük muayenesi (malların ve ticari amaçlı taşıtların muayenesi ve yeniden muayenesi, el bagajı ve bavulların muayenesi ve yeniden muayenesi, kişilerin kişisel muayenesi),
3. Ukrayna gümrük sınırından geçen malların ve ticari amaçlı taşıtların kaydının tutulması,

4. Vatandaşların ve işletme görevlilerinin sözlü sorgulanması,
5. Geçici depolama alanları, gümrük depoları, serbest gümrük bölgeleri, “duty-free” mağazalar ve gümrük kontrolüne tabi malların veya bu Kanun ve diğer Ukrayna yasalarına göre gümrük idaresi tarafından kontrol edilmesi gereken faaliyetlerin yürütüldüğü diğer yerlerin denetlenmesi,
6. Ukrayna gümrük sınırından geçen ve/veya gümrük kontrolü altında bulunan ürün kayıtlarının kontrolü,
7. Gümrük idaresine sunulan belgelerin gerçekliğini teyit etmek amacıyla diğer devlet organlarına, kurum ve kuruluşlarına veya yabancı devletlerin yetkili organlarına yazılı sorgu gönderilmesi;
8. Sonradan yapılan (post-gümrük) kontrol.

Gümrük Kanunu, Ukrayna gümrük sınırından taşınan malların gümrük kontrolüne ek olarak, bitki sağlığı kontrolü, veterinerlik ve sağlık kontrolü, gıda, yem, hayvansal yan ürünler ve hayvan sağlığı ile ilgili mevzuata uygunluk konularında devlet kontrolü gibi resmi denetimlere tabi olabileceğini öngörmektedir. Bu nedenle, belirli mal gruplarının ihracatı sırasında, sıhhi-epidemiolojik, veterinerlik, bitki sağlığı, çevresel ve radyolojik kontrollerin yanı sıra, menşe, kalite ve uygunluk sertifikalarının, izin ve lisansların yetkili devlet makamlarından alınan belgelerin doğruluğunu teyit eden belgelerin de sunulması gerekmektedir.

Gümrük beyannamesi ve diğer belgeler, gümrük idaresine elektronik ortamda veya elektronik kopyalarla birlikte basılı nüshalar halinde sunulabilir. Ukrayna’da gümrük beyannamelerinin düzenlenmesine dair hususlar Ukrayna Bakanlar Kurulu’nun 21.05.2012 tarih 450 sayılı Kararı ile belirlenmiştir (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/450-2012-%D0%BF#n16>).

Tercihli gümrük vergisi oranlarının uygulanması ve malların Ukrayna gümrük sınırından geçişine belirli niceliksel kısıtlamaların getirilmesi durumunda, Ukrayna yasaları veya uluslararası anlaşmalar öngörüyorsa Menşe Şahadetnamesi düzenlenmesi gerekmektedir.

Ukrayna Gümrük Kanunu'nun 49. maddesine göre, eşyanın gümrük değeri, genellikle mal bedeli, sigorta ve taşıma ücretlerini içeren ve gümrükte fiilen ödenen veya ödenecek bedel esas alınarak belirlenmektedir.

Gümrük Kanunu, ithal edilen malların gümrük değerinin tespitinde ana ve tâli yöntemler öngörmektedir. Mevzuata göre, Ukrayna’ya ithal edilen malların gümrük değerini belirlemenin temel yöntemi sözleşme fiyatıdır (ithal edilen malların işlem değeri). Ayrıca, Gümrük Kanunu çerçevesinde, malların rayiç değerini belirlemek için kapsamlı bir belge listesinin sunulması gerekmektedir. Gümrük beyannamelerinin teyidi Ukrayna Gümrük İdaresi’nin resmi internet sayfasından yapılması mümkündür (<https://cabinet.customs.gov.ua/ccdcheck>).

Ukrayna Gümrük makamları tarafından sunulan menşe belgelerinin teyidinin Ukrayna Gümrük İdaresi internet sayfasından yapılması mümkündür (<https://cabinet.customs.gov.ua/certorigcheck>).

Bitki ve Karantina Sertifikası örnekleri için: (<https://dpss.gov.ua/fitosanitariya-kontrol-u-sferi-nasinnictva-ta-rozsadnictva/fitosanitarnij-kontrol/zrazki-fitosanitarnih-dokumentiv>)

Uluslararası Veteriner Sertifikası örnekleri için: (<https://dpss.gov.ua/mizhnarodne-spivrobotnictv/veterinariya-ta-bezpechnist/sertifikati-na-import-v-ukrayinu/zrazki-sertifikativ>)

Gümrüğe ibraz edilecek evrak örnekleri için: (<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/450-2012-%D0%BF#Text>)

24 Şubat 2022 Tarihinden İtibaren Ukrayna'da Savaş Nedeniyle Uygulanan Sıkıyönetim Rejiminde Dış Ticarete İlişkin Uygulamalar:

- 24 Şubat 2022 tarihinde, Rusya Federasyonu'nun Ukrayna'ya yönelik askeri saldırısı sonucunda, Ukrayna Hükümeti tarafından tüm gümrük işlemlerini basitleştirme kararı alınmıştır.
- 24 Mart 2022 tarih 2142-IX sayılı "Askeri Olağanüstü Dönemi Süresince Ukrayna Vergi Kanunu'nda ve Diğer Kanunlarda Değişikliklerin Yapılmasına Dair Kanun" 5 Nisan 2022 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Yasa ile olağanüstü askeri durum sırasında Ukrayna'nın ihtiyaçlarını hızlı bir şekilde karşılamak için gümrük formalitelerini önemli ölçüde basitleştiren gümrük reformu öngörülmektedir.
- 24 Şubat 2022 tarihinde Ukrayna Merkez Bankası'nın 21 sayılı Kararı ile ürün alımları için döviz alımının ve sınır ötesi döviz transferlerinin yapılabileceği kritik ürünlerin listesi onaylanmıştır. Savaşın başlaması ile sınır ötesi döviz transferlerine izin verilen kritik ürünleri listesi 18 kez güncellenmiştir. 7 Temmuz 2022 tarihli 761 sayılı Ukrayna Bakanlar Kurulu Kararı ile kritik ithalat listesi ortadan kaldırılmıştır. 9 Temmuz 2022'den itibaren 01-97 GTİP kodlu ürünlerin Ukrayna'ya yapılan ithalatında döviz alınmasına ve sınır ötesi döviz transferlerine izin verilmektedir.

4 Nisan 2022 tarihi itibarıyla, Bulgaristan, Macaristan, İtalya, Danimarka, Letonya, Estonya, Litvanya, Slovakya sekiz Avrupa Birliği ülkesinin toprakları üzerinden ve Gürcistan ile Türkiye'den ulaşım için ikili ve transit geçişlerde izin şartının iptal edilmesi kararlaştırılmıştır. Ukrayna ile AB arasında imzalanan yük taşımacılığının liberalizasyonu anlaşmasının süresi Mart 2027'ye kadar uzatılmış olup, bu sayede Ukraynalı taşıyıcılar ikili ve transit taşımaları özel izinlere ihtiyaç duymadan gerçekleştirebilmektedir. 2026 yılında, Ukrayna taşıyıcıları dünya genelinde 40'tan fazla ülke pazarına erişim sağlamıştır.

Liberal taşımacılık rejimi uygulanan ülkeler listesi:

- Avrupa Birliği'nin tüm 27 ülkesi,
- Birleşik Krallık ve Norveç (Euro-5 ve üzeri standartlı araçlar için),
- İsviçre, Moldova ve Gürcistan,
- Türkiye, Karadağ ve Kuzey Makedonya.

9 Nisan 2022 tarihinde Ukrayna Bakanlar Kurulu, Rusya ile ticarete tam bir ticaret ambargosu uygulanmasını onaylamıştır.

2022 yılında, Ukrayna Devlet Gümrük Servisi, işletmelerin Yetkili Ekonomik Operatör statüsü almasına yönelik pratik mekanizmaları geliştirip uygulamaya koymuştur. Bu statü, işletmelere, özellikle gümrükleme prosedürlerinin basitleştirilmesi ve gümrük ödemelerinin yapılmasında ayrıcalıkların sağlanması gibi bir dizi avantaj sağlamaktadır.

7 Kasım 2023 tarihi itibarıyla Ukrayna tarafından ihraç ve ithal edilen ürünlerin gümrük beyanname prosedürlerinde, Ukrayna Gümrük Mevzuatının AB Gümrük Mevzuatı ile uyumlaştırılması kapsamında bazı değişikliklere gidilmiştir.

Bu çerçevede, Ukrayna'da yerleşik olan ve belirlenen kıstaslara uygun şekilde dış ticaret yaptığı tespit edilen şirketler, Ukrayna Devlet Gümrük internet sitesinde kayıt yaptırmalarının (<https://cabinet.customs.gov.ua/login>) ve Ukrayna Devlet Gümrük Servisi'nden onay almalarının ardından, Yetkili Ekonomik Operatör (Authorized Economic Operator, AEO) statüsüne sahip olmaya hak kazanacaktır.

İlgili karar ile Yetkili Ekonomik Operatör (AEO) statüsüne ilişkin başvuru ve kullanım süreçleri ücretsiz olarak gerçekleştirilecek ve ilgili gümrük mevzuatı ihlali durumunda bu statü süresiz iptal edilecektir.

Mevcut durumda, ilgili kurumdan temin edilen bilgiler çerçevesinde AEO statüsünü kazanmak isteyen şirketler için talep edilenler aşağıda sıralanmaktadır:

1. İşlemlerin, Ukrayna'nın gümrük ve vergi mevzuatının gerekliliklerine uyumlu olması ve işlem sahibine ait cezaî hukukî süreçlerinin bulunmaması,
2. Muhasebat, ticaret ve nakliyeye ilişkin belgeler için Ukrayna gümrükleri ile uyumlu işlem sistemlerinin kullanılması,
3. Kullanıcının istikrarlı bir mali duruma sahip olması,
4. Kullanıcı tarafından belirlenen sorumlu yetkilinin, pratik veya mesleki yeterlilik standartlarını karşılıyor olması,
5. Kullanıcının güvenlik ve güvenilirlik standartlarına uygun olması.

Ukrayna, Aralık 2022'de Ortak Transit Rejimi Sözleşmesi'ne katılmıştır. Bu Sözleşme, malların bir AB ülkesinde gümrükten geçtikten sonra gümrük işlemleri tekrar yapılmadan diğer AB ülkeleri üzerinden taşınmasına olanak tanımaktadır.

2023 yılında Ukrayna NCTS (New Computerized Transit System) sistemine katılmıştır. Bu sistem ile farklı AB ülkelerinin gümrük makamları arasında otomatik bilgi alışverişi sağlanmaktadır.

8 Mart 2024 tarihinde Ukrayna Hükümeti ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti arasında, taraflar arasında hareket eden mal ve araçlara ilişkin elektronik ön bilgi alışverişi sisteminin oluşturulması konusunda İstanbul'da bir anlaşma imzalanmıştır.

Bilgi alışverişi Ukrayna Devlet Gümrük Müdürlüğü ile Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı arasında gerçekleştirilecektir.

Ukrayna'ya İthalatı Yasak Ürünler

Ukrayna hükümeti silahların, uyuşturucu, kimyasal ve tehlikeli maddelerin ve belirli farmasötik ve iletişim ürünlerinin geçişini, ithalatını ve ihracatını sıkı bir şekilde kontrol ederek kısıtlamaktadır.

Yasaklanmış ve kısıtlanmış ithalata izin verilmesi 549-IV sayılı "Askeri ve Çift Kullanımlık Malların Uluslararası Transferi için Devlet Denetimi" başlıklı Ukrayna Kanunu ile düzenlenmektedir. Söz konusu Kanun ile lisanslama koşulları belirtilerek transitten sorumlu kontrol kurumları adlandırılıp; askeri veya çift kullanımlı malların transiti, ithalatı ve ihracatı için kriterler belirlenmektedir.

Askeri veya çift kullanımlı malların transiti, ithalatı veya ihracatının onaylanması, başvuru tarihinden ve gerekli belgelerin alınmasından itibaren 90 güne kadar sürebilmektedir. Söz konusu belgeler Ukrayna İhracat Kontrol Devlet Servisi'ne sunulmalıdır. Yabancı şirketler veya bu malları

ithal etmek isteyen ilgili Ukraynalı ticaret ortağı, yasaklanmış veya kısıtlanmış mallar Ukrayna'ya gönderilmeden önce Ukrayna Devlet İhracat Kontrol Servisi ile önceden iletişime geçmelidir.

Ukrayna'ya ithalatı yasak ürün liste aşağıdaki bağlantıdan ulaşmak mümkündür:

(<https://customs.gov.ua/tovari-shchodo-iakikh-diiut-obmezhennia>)

12.02.2026 tarihi itibarıyla Ukrayna'ya ithalatı yasak olan Türkiye menşeli ürünlerin GTİP numaraları aşağıda sıralanmaktadır:

0101, 0102, 0103, 0104, 0105, 0106, 0201, 0202, 0203, 0204, 0205, 0206, 0206.80.91.00, 0206.90.91.00, 0207, 0208, 0209, 0210, 0210.99.10.00, 0401, 0402, 0403, 0404, 0405, 0406, 0407, 0408, 0502, 0504, 0505, 0511, 0506, 0507, 1601, 1602, 1603, 2105, 2309, 4101, 4102, 4103, 9508.10.00.00.

Elektronik Gümrük Beyannamesi

Ukrayna'da elektronik gümrük beyannamesi, malların ithalatı, ihracatı ve transit işlemleri için resmi ve geçerli beyan şeklidir. Beyanname elektronik ortamda, dijital imza (KEP/EDS) kullanılarak Gümrük İdaresi sistemine sunulur ve kâğıt beyanname ile aynı hukuki geçerliliğe sahiptir. Şirketler ve bireyler elektronik sistem üzerinden beyan verebilir. Sistem, vergileri otomatik hesaplar ve işlemleri hızlandırır.

Elektronik gümrük beyannamesi, Ukrayna'da şu platformlar üzerinden sunulur:

- "Uluslararası Ticaret için Tek Pencere" (Single Window) Devlet Bilgi Portalı (<https://sw.customs.gov.ua/login/index>),
- Ukrayna Devlet Gümrük Servisi'nin resmi portalındaki beyan sahibinin kişisel hesabı.

Bu sistemler sayesinde tüm belgeler elektronik ortamda yüklenir, ilgili kurumlarla (veteriner, fitosaniter, sertifikasyon vb.) veri paylaşımı otomatik yapılır ve gümrük işlemleri dijital olarak tamamlanır.

Portal ve hizmetler hakkında bilgi: (<https://egov.in.ua/ua/services/russkij-portal-derzhavnoi-mitnoi-sluzhbi-ukraini-iedine-vikno-dlya-mizhnarodnoi-torqivli/>)

Gümrük işlemleri sırasında zamandan kazanmak üzere, dileyen ithalatçı elektronik ortamda gümrük beyannamesi verebilmektedir. Elektronik ortamda gümrük beyannamesi verilmesi uygulamasından faydalanabilmek için, ithalatçı firmanın gümrük elektronik sistemine kayıt olmak üzere, önceden gümrük makamlarına müracaat etmesi gerekmektedir. Söz konusu sistem, sürekli olarak aynı tür malların Ukrayna'ya ithalatını gerçekleştiren firmalarımıza avantaj sağlayabilecektir.

Ukrayna'da işlem görmüş gümrük beyannameleri aşağıdaki bağlantıdan kontrol edilebilir:

(<https://cabinet.customs.gov.ua/ccdcheck>)

Araçlara El Koyma Şartları

Ukrayna gümrüklerinden karayolu araçları ile geçişler sırasında yapılan gümrük kontrollerinde; sadece Ukrayna'ya resmi giriş noktaları haricinde başka bir yoldan giriş yapılması, ithalatı yasak olan malların taşındığının tespit edilmesi ve taşıt aracında kaçak ve yasak nesnelere saklandığı gizli yerin tespit edilmesi durumlarında taşıt araçlarına el konulabilecektir.

Ukrayna'da araçlara el koyma koşulları

- Gümrük ihlalleri: Yanlış beyan veya fazla ithalat durumunda araca geçici olarak el konulabilir.
- İdari suçlar: Polis, soruşturma için aracı geçici olarak alabilir.
- Savaş durumu/seferberlik: Araba, ordunun ihtiyaçları için geçici olarak alınabilir; tek araç sahibi ise genellikle alınmaz.
- Borç ve cezalar: Ödenmeyen borç veya trafik cezaları için devlet araç haczi uygulayabilir.
- Ceza davaları: Suç veya suç gelirleriyle ilgili araçlar mahkeme kararıyla müsadere edilebilir.

Tek Gümrük Beyannamesi

Ukrayna'da Tek Gümrük Beyannamesi, malların ithalat, ihracat veya transit işlemlerinde tek bir beyan ile tüm gümrük ve kontrol işlemlerinin yapılmasını sağlayan elektronik sistemdir.

Tek form üzerinden gümrük, vergi, veteriner, fitosaniter ve diğer kontrol kurumlarıyla veri paylaşımı yapılır. Beyan, elektronik ortamda sunulur ve dijital imza (KEP / EDS) ile imzalanır.

Kullanıcılar

- Şirketler: İthalatçı/ihracatçı firmalar, genellikle gümrük müşaviri aracılığıyla,
- Bireyler: Küçük gönderiler veya ekspres kargo için basitleştirilmiş form üzerinden,

Tek Gümrük Beyannamesi, Ukrayna'da dış ticaret işlemlerini tek bir elektronik platform üzerinden hızlı, şeffaf ve yasal olarak geçerli şekilde yapmayı sağlayan sistemdir.

Asgari İhraç Fiyatı ve Ön İzin Uygulaması

Ukrayna'da Asgari İhraç Fiyatı ve Ön İzin Uygulaması, belirli malların ihracatında devletin belirlediği alt sınır fiyat ve ön izin mekanizması ile dış ticaretin düzenlenmesini sağlayan bir uygulamadır.

Asgari İhraç Fiyatı (Minimum Export Price, MEP):

Devlet, bazı ürünler için ihracatın düşük fiyatla yapılmasını önlemek amacıyla alt sınır fiyat belirler. Bu fiyatın altına ihracat yapılamaz.

Ön İzin Uygulaması (Pre-Authorization):

Belirli malların ihracatı için önceden resmi izin alınması gerekir. İzin olmadan ihracat yapılamaz.

Ukrayna, bazı tarım ve hayvancılık ürünleri ile madenler ve kimyasal maddelerde asgari ihraç fiyatı ve ön izin uygulamaktadır. 2 Ekim 1999 tarihinde alınan karar gereğince ayçiçeği tohumu ihracatında ihraç vergisi uygulanmaktadır. Söz konusu vergi Temmuz 2005 tarihinde %16'ya düşürülmüş olup, hâlen ayçiçeği, keten ve diğer tohumlar ihracatında %10 oranında vergi uygulanmaktadır (GTİP 1206, 1204, 1207.99.96.00). Ukrayna ile AB arasındaki Ortaklık Anlaşması uyarınca Avrupa ülkeleri için söz konusu ihracat vergisi oranı %0'dır.

Ayrıca Ukrayna, 1 Ocak 2003 tarihinden itibaren hurda metal ihracatında 30 avro/ton ihraç vergisi uygulamaya başlamıştır. Buna gerekçe olarak da Ukrayna'dan büyük miktarda hurda metal ihracatı olması, buna bağlı olarak yerli üreticilerin zaman zaman hammadde sıkıntısı yaşamaları ve üretimin durma noktasına gelmesi gösterilmektedir. Başta Türkiye ve AB olmak üzere çeşitli ülkelere gelen tepkilere rağmen hurda metalde ihraç vergisi uygulaması devam etmiştir. Ancak, 2008 yılında DTÖ üyeliğini takiben 5 yıllık sürede belli bir takvime bağlı olarak söz konusu verginin 10 avro/ton seviyesine düşürülmesi taahhüt edilmiştir. Buna rağmen hâlen 58 avro/ton oranında ihracat vergisi (yaklaşık %15) uygulanmaktadır. 2021 yılında söz konusu ihracat vergisi 58 avro/ton seviyesinden

180 avro/ton seviyesine kadar artırılmıştır (GTİP 7204.10, 7204.30, 7204.41.10, 7204.41.91, 7204.41.99, 7204.49.10, 7204.49.30, 7204.49.90, 7204.50). Diğer taraftan, Ukrayna ile AB arasındaki Ortaklık Anlaşması uyarınca, Avrupa ülkeleri için söz konusu ihracat vergisi %0'dır. Bu ürünlerde Moldova için uygulanan ihracat vergisi ton başına 10 avrodur.

Diğer demirli ve demirsiz ürünlerin hurdası için uygulanan ihracat vergisi %0 (Avrupa ülkeleri için) ile %15 (üçüncü ülkeler için) arasında değişmektedir.

2711.21, 2711.29, 2711.11 GTİP kodlu doğal gaz ihracat vergisi %35 oranındadır (1000 metreküp için 400 grivnadan az olmaması şartı ile).

Ayrıca, 4101, 4102, 4103.30, 4103.90 GTİP kodlu ham postlar ve deriler için %20 oranında (Avrupa ülkeleri için %0 oranında, 4103.30 GTİP kodlu ürünler hariç) ihracat vergisi uygulanmaktadır.

0102.29.10.00, 0102.29.21.00, 0102.29.29.00, 0102.29.41.00, 0102.29.49.00, 0102.29.51.00, 0102.29.59.00, 0102.29.61.00, 0102.29.69.00, 0102.29.91.00, 0102.29.99.00, 0102.39.90.00, 0102.90.99.00, 0104.10.10.00, 0104.10.30.00, 0104.10.80.00 GTİP kodlu canlı büyükbaş hayvanlar, canlı koyun ve keçiler için uygulanan ihracat vergisi %10 oranındadır (AB ülkeleri için %0).

İthalat ve İhracat Lisanslarına Tâbi Ürünler ve Kotalar

Ukrayna Hükümeti her yıl ithalat ve ihracat lisanslamasına tâbi ürünlerin listesini oluşturmaktadır. 2026 yılında uygulanacak ithalat ve ihracat lisanslarının yanında kotalar listesi Ukrayna Bakanlar Kurulu Kararı'nda yer almaktadır: (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1481-2024-%D0%BF#n26>)

31 Aralık 2025 tarih 1795 sayılı "2025 yılında İthali ve İhracı Lisansa Tabi Olan Ürün Listelerinin Yanında Kotalarının Onaylanması Hakkında" Ukrayna Bakanlar Kurulu Kararnamesi:

İhracat Lisansına Tâbi Olan Ürünlerin Kota Miktarı

Ürünün Açıklanması	GTİP Kodu	Kota Miktarı /ölçü birimi
Petrol yağları (akaryakıt)	2710.19.51.00 2710.19.55.00 2710.19.62.00 2710.19.66.00 2710.19.67.00	400.000 ton
Ukrayna menşeli doğal gaz	2711.11.00.00 2711.21.00.00	0 metreküp (kWh)
Yakmaya mahsus iğne yapraklı ağaçlar; kütük, odun, çalı-çırpı demetleri halinde	4401 11 00 00	0 metreküp
Yuvarlak ağaçlar (kabukları veya kısırları alınmış veya kare şeklinde kabaca yontulmuş olsun olmasın)	4403	0 metreküp
Gümüş (altın veya platin yaldızlı gümüş dahil),	7106	0 gram
Altın (platin kaplamalı altın dahil), işlenmemiş veya yarı işlenmiş	7108	0 gram
Kıymetli metallerin veya kıymetli metallerle kaplama metallerin döküntüleri,	7112	0 gram
Dökme demirin, demirin veya çeliğin döküntü ve hurdaları;	720400	0 ton

Elektrikli ve elektronik hurda ve atıkları,	8549.21.00.00 8549.29.00.00	0 gram
---	--------------------------------	--------

Not:

- ✓ Belirli değerli metallerin ihracatı (GTİP kodları: 7106, 7108, 7112, 8549 21 00 00, 8549 29 00 00) kota miktarları saf değerli metal ağırlığı üzerinden hesaplanır. Bu malların ihracatı doğrudan “Ukrayna Kıymetli Metaller ve Kıymetli Taşlar Devlet Deposu” Devlet Kurumu tarafından lisanssız olarak gerçekleştirilir.
- ✓ Banka metalleri ihracatı, Ukrayna Merkez Bankası tarafından belirlenen usule göre yapılır. Ukrayna Merkez Bankası, 42. maddenin 1. bölümü, 7. fıkrasında belirtilen malları lisanssız olarak ihraç edebilir.
- ✓ G.T.İ.P. kodları 2710 19 51 00, 2710 19 55 00, 2710 19 62 00, 2710 19 66 00, 2710 19 67 00 olan malların ihracat lisansı başvuruları, Ukrayna Ekonomi Bakanlığı tarafından belirlenen usule göre incelenir. Bu malların ihracat lisansları, Enerji Bakanlığı'nın onayı temelinde, başvuru sahibinin sürece katılımı olmadan, bir iş günü içinde verilir; kurumlar arası bilgi paylaşımı yöntemi kullanılır.

**İhracı ve İthalı Lisansa Tâbi Olan Kontrollü Maddelerin GTİP Kodları
(Ozon Tabakasını İncelten Maddeler ve Florlu Sera Gazları)**

GTİP Kodu		
2903.14.00.00	2903.47.00.00	2903.76.10.00
2903.19.00.00	2903.48.00.00	2903.76.20.00
2903.41.00.00	2903.61.00.00	2903.76.90.00
2903.42.00.00	2903.71.00.00	2903.77.60.10
2903.43.00.00	2903.72.00.00	2903.77.60.90
2903.44.00.00	2903.73.00.00	2903.77.90.00
2903.45.00.00	2903.74.00.00	2903.79.30.00
2903.46.00.00	2903.75.00.00	2903.79.80.00

Not:

- ✓ Bu Ek'te belirtilen kontrol altındaki maddelerin (ozon tabakasını incelten maddeler ve florlu sera gazları) ihracatı (ithalatı) için lisanslar, Ozon Tabakasını İncelten Maddeler İlişkin Montreal Protokolü hükümleri uyarınca, Ukrayna Çevre Koruma ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı tarafından, söz konusu Bakanlık tarafından belirlenen prosedüre uygun olarak kontrol edilen maddelerin, malların ve ekipmanların ithalatı/ihracatı için bir onay gereğince verilmektedir. Ukrayna Çevre Koruma ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı'nın onayının alınmasına yönelik işlemler, devlet kurumları arası bilgi alışverişi prosedürüne uygun olarak Ekonomi Bakanlığı tarafından yürütülmektedir.

İthalı ve İhracı Lisansa Tâbi Olan (kişisel eşyaların bulunduğu konteynerlerde taşınan eşya ve ekipmanlar hariç) Kontrollü Maddeleri İçerebilecek (Ozon Tüketen Maddeler ve Florlu Sera Gazları) Ürün ve Ekipman Listesi

Ürün Açıklaması	GTİP Kodu
Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere karışık olan veya olmayan ürünlerden oluşan ilaçlar	3004*
Sentetik organik boyayıcı maddeler (kimyasal olarak belirli bir yapıda olsun olmasın)	3204*
Esası sentetik polimerler veya kimyasal olarak tadil edilmiş tabii polimerler olan, susuz bir ortamda eriyen veya dağılan boyalar ve vernikler (emaye ve laklar dâhil)	3208*
Esası sentetik polimer veya kimyasal olarak tadil edilmiş tabii polimerler olup sulu ortamda dağılan ve çözülen boyalar ve vernikler (emaye ve laklar dâhil)	3209*
Camcı macunu, aşılama macunu, reçineli çimentolar, kalafatçı bileşikler ve diğer macunlar	3214*
Güzellik veya makyaj müstahzarları ve cilt bakımı için müstahzarlar (ilaçlar hariç)	3304*
Saç müstahzarları	3305*

Ağız veya diş sağlığını korumaya mahsus müstahzarlar (takma dişleri temizlemeye ve onları ağızda sabit tutmaya mahsus pat ve tozlar dâhil); diş aralarını temizlemekte kullanılan iplikler	3306*
Tıraş öncesinde, tıraş sırasında veya tıraştan sonra kullanılan müstahzarlar, vücut deodorantları, banyo müstahzarları, tüy dökücüler ve tarifinin başka yerinde yer almayan veya belirtilmeyen diğer parfümeri	3307*
Cilt yıkanmasına mahsus sıvı veya krem hâlinde ve perakende satılacak hâle getirilmiş, yüzey aktif organik ürünler ve müstahzarlar (sabun içersin içermesin)	3401.30.00.00*
Yüzey aktif organik maddeler (sabunlar hariç); yüzey aktif müstahzarlar; yıkama müstahzarları (yardımcı yıkama müstahzarları dâhil) ve temizleme müstahzarları	3402*
Yağlama müstahzarları (esasî yağ olan; kesici aletleri yağlamaya mahsus müstahzarlar, civata veya somun gevşetme müstahzarları)	3403*
Ayakkabı, mobilya, döşeme, otomobil karoseri, cam veya metal boya ve cilaları, temizleme pat veya tozları ve benzeri müstahzarlar	3405*
Haşarat öldürücü, kemirici hayvanlara karşı koruyucu, zararlı, mantarları ve bitkileri yok edici, sürgünleri önleyici ürünler ve bitkilerin büyümesini düzenleyici, dezenfekte edici ve benzeri ürünler	3808*
Tarifenin başka yerinde yer almayan veya belirtilmeyen mensucat, kâğıt, deri ve benzeri sanayilerde kullanılan türde "apre veya finisaj" müstahzarları	3809*
Vulkanizasyonu çabuklaştırıcı müstahzarlar; kauçuk ve plastikler için, tarifinin başka yerinde belirtilmeyen veya yer almayan plastifiyan bileşikler;	3812*
Yangın söndürme aletleri için dolgu maddeleri ve bileşimler; her çeşit yangın söndürme bombaları	3813.00.00.00*
Tarifenin başka yerinde belirtilmeyen veya yer almayan organik karma çözücüler ve incelticiler; boya ve vernik çıkarmada kullanılan müstahzarlar	3814.00*
Donmayı önleyici müstahzarlar ve donmayı çözücü müstahzar sıvılar	3820.00.00*
Çoğunlukla dimetil metilfosfonat, oksiran ve difosforpentaoksit içeren karışımlar	3824.99.86.00
Başka yerde belirtilmeyen veya yer almayan kimyasal ürünler ve müstahzarlar	3824.99.96.90
İnşaat sanayinde kullanılan yanmayı ve su geçirmeyi önleyen müstahzarlar ve benzerleri	3824.99.70.00*
Tarifenin başka yerinde belirtilmeyen veya yer almayan metan, etan veya propanın halojenlenmiş türevlerini içeren karışımlar	3827
Silikonlar (ilk şekillerde)	3910.00.00*
Hava veya vakum pompaları, hava veya diğer gaz kompresörleri, fanlar (vantilatörler ve aspiratörler)	8414
Klima cihazları (motorlu bir vantilatör ile nem ve ısıyı değiştirmeye mahsus tertibatı olanlar)	8415
Buzdolapları, dondurucular ve diğer soğutucu ve dondurucu cihazlar (elektrikli olsun olmasın); ısı pompaları (84.15 pozisyonundaki klima cihazları hariç)	8418
Isı değişikliği yoluyla (özellikle ısıtma, pişirme, kavurma, damıtma, rektifiye etme, steril hale koyma, pastörize etme, etüvleme, kurutma, buharlaştırma, kondanse etme veya soğutma gibi) maddelerin işlenmesi için makineler ve tesis veya laboratuvar cihazları (ısıtması elektrikle olsun olmasın)	8419
Santrifüjler (santrifüj kurutma makineleri dâhil); sıvıların veya gazların filtre edilmesine veya arıtılmasına mahsus makina ve cihazlar	8421
Bulaşık yıkama makineleri; şişeleri veya diğer kapları temizlemeye veya kurutmaya mahsus makineler	8422
Yangın söndürme cihazları (doldurulmuş)	8424.10.00
Bu faslın diğer pozisyonlarında yer almayan veya belirtilmeyen yiyecek ve içeceklerin sinai amaçlarla hazırlanması veya imaline mahsus makina ve cihazlar	8438
Ev veya endüstri tipi dikiş makineleri (motorlu veya motorsuz)	8450

Dokumaya elverişli ipliklerin, mensucatın veya dokumaya elverişli madde mamullerinin yıkanması, temizlenmesi, sıkılması, kurutulması, ütülenmesi, preslenmesi suretiyle ütülenmesi (ısı ile yapıştıran presler dâhil), ağartılması, boyanması, aprenlenmesi, finisajı, emdirilmesine mahsus makina ve cihazlar	8451
Herhangi bir maddenin aşındırılarak, lazerle, diğer ışın veya foton ışınıyla, ultrasonik, elektro-erozyon, elektro-kimyasal, elektron ışını, ionik ışın veya plazma arkı yöntemleri ile işlenmesine mahsus makina ve aletler, su püskürtmeli kesme makinaları	8456
Metal işlemeye mahsus işleme merkezleri, tek istasyonlu tezgahlar ve çok istasyonlu transfer tezgâhları	8457
Metalleri işlemeye mahsus tornalar (tornalama merkezleri dâhil)	8458
Metalleri talaş kaldırmak suretiyle delmeye, raybalamaya, frezelemeye, diş açmaya veya vida yuvası açmaya mahsus takım tezgâhları (84.58 hariç)	8459
Metalleri veya sermetleri işlemeye mahsus planyalar, vargeller, yiv açma, diş açma, dişli açma, testereleme, kesme makineleri ve diğer takım tezgâhları (başka yerde belirtilmeyen veya yer almayanlar)	8461
Ağaç, mantar, kemik, sert kauçuk, sert plastik maddeler veya benzeri sert maddeleri işlemeye mahsus makineler	8465
Isıtma veya soğutma tertibatı olanlar	8476.21.00.00
Isıtma veya soğutma tertibatı olanlar	8476.81.00.00
Kauçuk veya plastik maddelerin işlenmesine veya bu maddelerden eşya imaline mahsus makineler (başka yerde belirtilmeyen veya yer almayanlar)	8477
Bu faslın başka pozisyonlarında belirtilmeyen veya yer almayan kendine özgü bir fonksiyonu olan makinalar ve mekanik cihazlar	8479
Ev işlerinde kullanılmaya mahsus kendinden elektrik motorlu elektro-mekanik cihazlar (85.08 pozisyonunda yer alan vakumlu elektrik süpürgeleri hariç)	8509.80.00.00
Aksam ve parçalar	8509.90.00.90
Elektrik, lazer, ışık, ışın, ultrasonik vb. yollarla lehim-kaynak makina ve cihazları; metal püskürtme makina ve cihazları	8515
Elektrikli anında veya depolu su ısıtıcılar ve daldırma tipi ısıtıcılar	8516.10
Bir veya daha fazla taşıma vasıtası ile taşımaya mahsus, özel tertibatlı konteynerler (sıvı taşımaya mahsus olanlar dâhil), diğerleri	8609 00 90 00
Motorlu kara taşıtlarının aksam, parça ve aksesuarı (diğerleri)	8708 99 97 91 8708 99 97 98
Diş hekimliğinde kullanılan cihaz ve aletler (örneğin: diş üniteleri veya diş laboratuvarı cihazları, başka yerde sınıflandırılmamış olanlar)	9018 90 84 00
Tıbbi, cerrahi, dişçilik veya veterinerlik amaçlı cihazlar ve aletler (elektrikli veya elektronik cihazlar dâhil)	9022
Başka yerde sınıflandırılmamış diğer laboratuvar veya ölçüm cihazları ve aparatları	9027 89 90 00
Mikrotomlar; aksam, parça ve aksesuar	9027.90.00.00
Başka yerde sınıflandırılmamış diğer ölçüm cihazları ve aksamları	9033 00 90 00
Diğer silahlar (yaylı, havalı veya gazlı tüfek ve tabancalar, vuruş sopaları gibi)	9304.00.00.00*

* Yalnızca aerosol ambalajlardaki ürünler

Not: Yukarıda belirtilen mal ve ekipmanlarda kontrollü maddelerin (ozon tabakasını incelten maddeler ve florlu sera gazları) bulunmaması durumunda, gümrükleme lisanssız olarak gerçekleştirilir.

İhracatı Lisansa Tâbi Olan Tarım Ürünleri

Ürün Açıklaması	GTİP Kodu
Buğday, mahlut, kaplıca buğday; diğerleri	1001.99.00.00
Mısır, diğerleri	1005.90.00.00
Rep veya kolza tohumları (kırılmış olsun olmasın): düşük erusik asitli rep veya kolza tohumları; diğerleri	1205.10.90.00 1205.90.00
Ayçiçeği tohumu (kırılmış olsun olmasın); diğerleri	1206.00.91.00 1206.00.99.00

Ukrayna'da devam eden sıkıyönetim rejimi sırasında lisans almak için üreticilerin Ukrayna Ekonomi Bakanlığı'na aşağıdaki bağlantıda belirtilen prosedüre uygun olarak başvurması gerekmektedir: (<https://my.gov.ua/info/service/2817/details>)

Ukrayna Ekonomi Bakanlığı, Dış Ekonomik Faaliyetler Lisanslama Bölümü'nün iletişim bilgileri aşağıda yer almaktadır:

Tel.: 00 38 044 200 47 73

E-posta: meconomy@me.gov.ua

Ayrıca, Ukrayna'da lisans alımı konusunda *Business.Dia* devlet portalından çevrimiçi danışma alınabilir:

(<https://guide.dii.gov.ua/view/vydacha-litsenzii-na-eksport-tovariv-b0cb1b5d-70bf-4392-b005-6b265b9462b2>)

Ukrayna'daki ticari faaliyetler için lisans veren Ukrayna kurumlarının listesi Ukrayna Parlamentosu'nun internet sitesinde mevcuttur (Ukraynaca):

(<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/609-2015-%D0%BF?lang=en#Text>)

Gümrük Vergileri

Ukrayna'da uygulanan gümrük vergi oranları, bağlantıları aşağıda verilen 19.10.2022 tarih ve 2697-IX sayılı "Gümrük Vergi Oranlarına Dair Yasa" ile belirlenmektedir.

- 01-49 GTİP: (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697%D0%B0-20#n1154>)
- 50-97 GTİP: (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697%D0%B1-20>)

Gümrük vergilerine ek olarak, "2016 Yılı Bütçe Gelirlerinin Dengelenmesine Sağlanmasına Yönelik Ukrayna Vergi Kanunu ve Bazı Ukrayna Mevzuatlarında Değişiklik Yapılması Hakkında" 24.12.2015 tarih 909 sayılı Kanun ile öngörüldüğü üzere bazı ürünler tüketim vergisine tabidir.

Güncel 2026 yılı özel tüketim vergisine tabi ürünler listesi:

- Alkollü ürünler, bira ve sofr şarapları dâhil,
- Etil alkol, metil alkol (metanol), alkol distilatları,
- Elektronik sigaralarda kullanılan likitler,
- Tütün ürünleri, tütün ikameleri dâhil,
- Tütün ürünleri üretimi için hammadde, tütün atıkları dâhil,
- Yakıtlar, mazot, sıvılaştırılmış doğalgaz, benzin, ksilen, toluen, benzen, ev tipi sıvı yakıt dâhil,
- Yakıt karışımları, biyodizel ve dizel yakıt dâhil,
- Motosikletler, motorlu bisikletler ve mopetler dâhil,

- Binek otomobiller ve bunların gövdeleri,
- Yarı römorklar ve römorklar,
- İnsan ve yük taşımak amacıyla tasarlanmış diğer taşıma araçları,
- Otobüsler ve çok sayıda kişi taşıyan büyük taşıtlar,
- Elektrik enerjisi,
- Kamyonlar.

Özel tüketim vergileri, beyan edilen gümrük kıymeti, gümrük vergileri ve ithal edilen ürünler için ödenen ücretlerin toplamına oranlanarak hesaplanmaktadır. Tüketim oranları 2755-VI. sayılı Ukrayna Vergi Kanunu'nun 215. maddesi ile belirlenmektedir. Tarife ve tüketim vergisi ödemesi, ödeme gününde geçerli olan Ukrayna Ulusal Bankası döviz kuru üzerinden Ukrayna para birimi cinsinden yapılmaktadır.

1 Ocak 2026'dan itibaren, alkollü içecekler, tütün ürünleri ve elektronik sigara likitleri üzerindeki etiketleme, DataMatrix kodu grafik elementi ile yapılmaktadır.

Ukrayna'da çoğu ürünler için uygulanan KDV oranı %20'dir.

Ayrıca; Ukrayna'da uygulanan gümrük vergi oranlarına ve Ukrayna gümrük uygulamalarına ilişkin bilgiye, (<https://qdpro.com.ua/qoodinfo>) veri tabanından GTİP (Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu) kodunun sisteme girilmesi ile ulaşılabilecektir.

2005 yılından başlayarak DTÖ düzenlemelerine uyum amacıyla pek çok üründeki gümrük vergisi oranı düşürülmüştür. 2015 yılından itibaren tüm ürünler için uygulanan ortalama gümrük vergisi oranı yaklaşık %4,9; tarım ürünleri için ortalama gümrük vergisi oranı %8,5; sanayi ürünlerinde ise %3,7'dir.

Ukrayna Dış Ekonomik Faaliyet Yasası'nın VII. maddesine göre, Ukrayna'nın tarife çizelgesi üç ithalat vergisi oranını içermektedir:

- Tam ithalat vergi oranı: En çok tercih edilen ülke oranından 2-10 kat yüksek olabilir.
- En çok kayırılan ülke için uygulanan (MFN) oran: Ukrayna 2008 yılında DTÖ üyesi olduktan sonra MFN oranlarını uygulamaya başlamıştır.
- En düşük tercihli oranlar: BDT ülkeleri başta olmak üzere Ukrayna'nın serbest ticaret anlaşması (STA/FTA) veya diğer tercihli ticaret anlaşması olan ülkelere yapılan ithalatı için geçerlidir.

3 Şubat 2022'de imzalanan Ukrayna-Türkiye Serbest Ticaret Anlaşması'nın iç onay süreci ülkemizde tamamlanmış olup, Ukrayna tarafında da tamamlanmasının ardından serbest ticaret anlaşması yürürlüğe girecektir.

Ukrayna ile AB arasında imzalanan Ortaklık Anlaşması kapsamında uygulanan ithalat vergi oranları, Ortaklık Anlaşması Ek I-A'da belirtilen tablolarına uygun olarak düşürülmüştür. Söz konusu tablolara aşağıdaki bağlantıdan ulaşılması mümkündür.

(https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_a11#Text)

(<https://me.gov.ua/view/33ee8710-01e5-4a2c-90a9-450482de8144>)

Ukrayna ile AB arasında imzalanan Ortaklık Anlaşması kapsamında uygulanan ithalat vergi oranları 20 Mart 2024 tarihinde Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi, Ukrayna'yı ekonomik olarak desteklemek için ilk olarak 2022 yılında hazırlanan ve ülkeye çeşitli ticari imtiyazlar sağlayan "Özerk Ticaret Tedbirleri" düzenlenmiştir. Söz konusu düzenlemeye göre, hassas tarım ürünleri dışında Ukrayna'dan ithal edilen bütün ürünlerdeki gümrük vergileri ve kotalar askıya alınmıştır.

6 Haziran 2025 tarihinde AB, Ukrayna'nın mallarını gümrüksüz ihraç etmesine izin veren ticari imtiyazları resmen kaldırmıştır. Ukrayna, tam ölçekli savaşın başlamasından önce yürürlükte olan tam kapsamlı serbest ticaret bölgesi koşullarına geri dönmüştür.

İç Vergiler ve Oranları

Ukrayna'da kurumlar vergisi %18, katma değer vergisi (KDV) ise %20 oranındadır. Sigara ve diğer tütün mamulleri, elektronik sigaralarda kullanılan sıvılar, alkollü içkiler, yakıt, binek araçları, 10 veya daha fazla kişi taşımaya mahsus motorlu taşıtlar, yük taşımaya mahsus motorlu taşıtlar, motorlu taşıtların karoserileri, motosikletler, römorklar ve yarı römorklar, elektrik enerjisi gibi mallardan değişen oranlarda özel tüketim vergisi alınmaktadır. Tüketim vergisi oranları Ukrayna Vergi Kanunu'nun 215. maddesi ile belirlenmektedir. (<https://tax.gov.ua/nk/rozdil-vi--aktsizniy-podatok>)

İşverenler, çalışanları için brüt ücretleri üzerinden toplam %22 oranında sosyal ödeme yapmaktadırlar.

Özel kişi gelir vergisi %18 oranında uygulanmaktadır.

Yeni (sıfır) otomobil alındığında, otomobil değeri üzerinden %3, %4 veya %5 oranında (otomobilin değerine bağlı) Ukrayna Emeklilik Fonu'na ödeme yapılmaktadır. Takvim yılı boyunca bir kişinin birden fazla kullanılmış araç satması durumunda, ikinci otomobilden başlayarak, her satılan aracının değeri üzerinden %5 oranında vergi ödemek zorundadır.

Ukrayna'da 2025 yılı itibarıyla %5 oranında savaş vergisi uygulanmaktadır (2014 yılından beri %1,5 oranındaydı).

Ayrıca, 1 Ocak 2022 tarihinde Ukrayna Vergi Kanunu'nda yapılan değişikliklere göre taşınmaz mal satın alma işlemleri sırasında üç yıldan fazla bir süredir mülke sahip olan bir satıcı takvim yılı boyunca taşınmaz malın ilk satışını yapıyorsa gelir vergisinden muaf tutularak mülk satıcısı ve alıcısı sözleşmede belirtilen emlak fiyatının %1'ini Emeklilik Fonu'na ödemek zorundadır. Satıcı bir takvim yılı boyunca ikinci kez gerçekleşen taşınmaz mal alım satım işlemlerinden %5 oranında gelir vergisini ve %1 oranında Emeklilik Fonu'na devlet vergisini ödemek zorundadır. Ofis, otopark ve apartman dairelerini içeren ticari gayrimenkullerin takvim yılı boyunca ilk satışı bile %5 oranında gelir vergisi ile vergilendirilmektedir.

Bir yabancı üç yıldan az bir süredir taşınmazı sahip ise taşınmazı satmak istediğinde sözleşmede belirtilen emlak fiyatının %1'i oranında devlet vergisini, emlak değerinin %1'i oranında Emeklilik Fonu vergisini, %5'i oranında savaş vergisini ve %18'i oranında (Ukraynalılar için %5) gelir vergisini ödemek zorundadır. Yabancılar Ukrayna'da mülk edinirken, Devlet Emeklilik Fonu'na ödenmesi gereken %1 oranında vergi haricinde, yabancılar için özel vergi hükümleri uygulanmamaktadır.

Belediye kararına bağılı olarak konutlar için 60 m², müstakil evler için 120 m²'den küçük gayrimenkuller vergilendirmeye tâbi değildir. Bir kişiye ait konut ve müstakil ev için vergilendirmeye tâbi olmaması gereken toplam alan azami 180 m² olacaktır (Ukrayna geneli için geçerlidir). Böylelikle konutlar için 60 m²'yi aşan, müstakil evler için 120 m²'yi aşan her metre kare için vergi ödenmektedir. Adı geçen vergi her belediye tarafından ayrı olarak belirlenmektedir (asgari ücretin %1,5'ini aşmaması gerekmektedir). Bölgelere göre değişen gayrimenkul vergi oranlarına aşağıdaki bağlantıdan ulaşılması mümkündür:

(<https://tax.gov.ua/zakonodavstvo/podatki-ta-zbori/stavki-mistsevih-podatkov-ta-zboriv>)

2025 yılında metrekare için uygulanan azami vergi matrahı 106,5 UAH'dır. Ayrıca, 300 m²'yi aşan konutlar ve 500 m²'yi aşan müstakil evler için 25 bin UAH yıllık vergi alınmaktadır.

"Lüks Vergisi", azami 5 yaşında olan, ortalama piyasa değeri asgari ücretin 375 katından fazla olan ve 2026'da yaklaşık değeri asgari 3.242.625 UAH olan otomobil sahiplerinden alınmaktadır. (8.647 grivna x 375). Söz konusu vergi oranı her araba için takvim yılı başına 25 bin UAH'dır.

Ürün Standartları ile ilgili Uygulamalar

Ukrayna standartları, "Ukrayna Araştırma, Bilim, Standardizasyon, Belgelendirme ve Kalite Araştırma ve Eğitim Merkezi" (<http://uas.gov.ua>) tarafından belirlenmektedir.

- Ukrayna'da akredite edilen uygunluk değerlendirme kuruluşlarının veri tabanına şu bağlantıdan ulaşılabilir: (<https://naau.org.ua/3-reiestr-akreditovanikh-ovv>)
- Ukrayna Standardizasyon Kanunu'na aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir: (<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1315-18>)
- Ukrayna Ekonomi Bakanlığı'nın internet sitesinde paylaşılan standardizasyon alanındaki mevzuat bilgilerine aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir: (<https://www.me.gov.ua/Taq/DocumentByTaq?lang=uk-UA&id=38beb036-588e-4f53-8676-%2037ada2005572&taq=Standartizatsiia>)
- Teknik Düzenlemeler ve Uygunluk Değerlendirmesine Dair Kanun'a şu bağlantıdan ulaşılabilir: (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/124-19#Text>)
- Ukrayna'daki teknik düzenlemelere ilişkin en güncel bilgilerin yanında Ukrayna ile AB arasındaki Ortaklık Anlaşması kapsamındaki yükümlülüklerin bir parçası olarak (III. Ek) kabul edilen Ukrayna'da geçerli olan teknik düzenlemelerin listesine Ukrayna Ekonomi Bakanlığı'nın internet sitesinden ulaşılabilir: (<https://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=10f8850c-347e-43c9-a87a-%20b11a4787cfd&taq=TekhnichniReglamenti>)

Test Etme, Muayene ve Belgelendirme

Dış Ekonomik Faaliyetler Kanunu'nun 18. maddesine göre Ukrayna'da geçerli standartlara uygun olan teknik, farmakolojik, sağlık, veteriner, bitki sağlık ve çevre gerekliliklerine uygun ürünlerin Ukrayna'ya ithalatına izin verilmektedir.

1 Aralık 2018'de bağlayıcı olan ve 10.05.1993 tarihli, 46-93 sayılı "Standartlar ve Belgelendirme Hakkında Ukrayna Bakanlar Kurulu Kararı"nda değişiklikler yapan "Teknik Düzenlemeler ve Uygunluk Değerlendirmesine Dair Yasa" ile 1 Ocak 2018 tarihinden beri Ukrayna'da zorunlu belgelendirme sistemi kaldırılmıştır. Ukrayna'da gönüllü belgelendirme sistemi oluşturulmuştur. Diğer taraftan, Ukrayna'nın gönüllü belgelendirme sistemi, Ukrayna'da ürün kalitesinin standartlaştırılması ve belgelendirilmesi için tek bir sistemdir.

Ukrayna gümrüklerinde veteriner sağlık ve bitki sağlık kontrolleri dâhil olmak üzere denetime tâbi ürünlerin listesi "Ukrayna Gümrük Sınırı üzerinden Taşınan Malların (Transit dâhil) Devlet Kontrolü Eylemlerinin Gerçekleştirilmesi ile İlgili Bazı Hususlara Dair Ukrayna Bakanlar Kurulu'nun 24.10.2018 Tarih 960 sayılı Kararı" ile belirlenmiştir.

Söz konusu Karar ile öngörülen denetime tâbi olan ürünlerin listesine şu bağlantıdan ulaşılabilmektedir (Ukraynaca): (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/960-2018-%D0%BF#Text>)

Yukarıda bahsedilen yasaya dayanarak Ukrayna'nın ekolojik kontrol uygulanması kaldırılmıştır. İthalatta radyolojik kontrol uygulaması sınır muhafızlarına devredilmiştir. İhracat denetimleri sırasında Ukrayna'da radyolojik kontrol kaldırılmıştır.

25.06.1992 tarihli ve 2498-XII sayılı Veterinerlik Kanunu'na göre: Ukrayna sınırlarını geçen hayvansal ürünler, hazır gıda ürünleri, hayvansal hammadde, hayvansal ve bitkisel yemler, yem katkıları, mikroorganizmalar, hayvan koruma malzemeleri, veterinerlik malzemeleri, hayvanların bulaşıcı hastalıklarına sebep olabilecek ürünler ve malzemeler veterinerlik kontrolüne tâbi tutulmaktadır.

Veterinerlik kontrolü, Ukrayna Tüketici Koruma ve Gıda Güvenliği Devlet Servisi ve Ukrayna Gümrük İdareleri tarafından gerçekleştirilir. Ukrayna'da veteriner kontrolüne tâbi ürünlerin Ukrayna'ya sokulmasına (ithalat veya transit amaçlı) ancak ihracatçı ülkenin yetkili makamlarınca verilmiş veteriner ve sağlık sertifikasının aslının ibraz edilmesi hâlinde izin verilmektedir.

- Ukrayna'da faaliyet gösteren veteriner ekspertiz laboratuvarlarının listesine aşağıda verilen internet sayfasından ulaşmak mümkündür:

(<https://dpss.gov.ua/sluzhba/laboratorna-merezha/laboratorii-veterynarnoho-ta-kharchovoho-napriamiv>)

- **Veteriner ve Sağlık Kontrolü:** İhracatçı ülke tarafından verilen uluslararası veteriner sertifikasının aslı ibraz edilerek yem katkı maddeleri, premiksler, bitmiş yemler ve veteriner ilaçlarının listesindeki ürünün bulunmasının kontrolü yapılmaktadır. Ukrayna'ya yapılan ithalat sırasında aranan veteriner sertifikalarının İngilizce örneklerine aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilmektedir (ülkelere göre değişmektedir):

(<https://dpss.gov.ua/en/international-cooperation/veterinary-and-safety/certificates-import-ukraine/templates-generic-forms-certificates>)

- Gıda ve hayvansal yan ürünlerin ithalatına ilişkin Ukrayna'da geçerli olan mevzuat listesine aşağıda verilen bağlantıdan ulaşılabilmektedir (İngilizce):

(<https://dpss.gov.ua/en/international-cooperation/veterinary-and-safety/certificates-import-ukraine/list-of-legislation-on-import>)

- **Bitki Sağlık Kontrolü:** İhracatçı ülkenin karantina ve bitki koruma devlet makamı tarafından verilen bitki sağlık sertifikasının orijinali; ihracatçı ülke tohumlarının ve/veya ekim malzemelerinin kalitesini belgeleyen sertifika; “Ukrayna Bitki Çeşitleri Kaydı” ve/veya tarımsal bitkilerin “OECD Bitki Çeşitleri Listesi”ne giren ve Ukrayna’nın katıldığı bitki çeşitleri belgelendirme programları ile öngörülen “Tohum ve Ekim Malzemesi İçin OECD Sertifikası” ve “ISTA Sertifikası”nın ibrazı gerekmektedir. Ukrayna Bakanlar Kurulu “15 Kasım 2019 tarihli ve 1177 sayılı Bitki Karantinası ile İlgili Ukrayna Yasası’nın Uygulanmasına Dair Bazı Hususlar Kararı” ile öngörülen bitki sağlık sertifikası aranan ürün listesinin yanında sertifika örneklerine şu bağlantıdan ulaşılabilmektedir: (<https://www.qdpro.com.ua/document/64801>)
- Ukrayna’da geçerli olan karantina organizma listesi “Ukrayna Tarım Bakanlığı’nın 29.11.2006 Tarih ve 716 sayılı Kararı” ile belirlenmiştir: (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1300-06#Text>)
- Ukrayna’da faaliyet gösteren bitki sağlık laboratuvarlarının listesine aşağıda verilen internet sayfasından ulaşmak mümkündür: (<https://dpss.gov.ua/sluzhba/laboratorna-merezha/fitosanitarni-laboratoriyi>)

Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

Gıda ürünlerinin ambalaj, paketleme ve etiketleme hususları “2639-VIII sayılı ve 06.12.2018 tarihli Tüketiciler için Gıda Bilgileri Kanunu” ile düzenlenmektedir:

(<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2639-19#Text>)

Ukrayna’da geçerli olan gıda etiketlemesine ilişkin genel ve özel kurallar (AB) 1169/2011 sayılı Yönetmelik ile belirlenmiştir.

Son tüketiciye yönelik bütün gıda maddelerinin etiketlenmesinin Ukraynaca dilinde yapılması gerekmektedir.

“771/97 sayılı ve 26.10.2023 tarihli Ukrayna Gıda Maddelerinin Güvenliği ve Kalitesi Kanunu”na (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/97-%D0%B2%D1%80#Text>) göre gıda maddeleri üzerindeki etiketler aşağıdakileri hususları içermelidir:

- Ürünün adı,
- Gıda içeriği (temel içeriklerin/katkı maddelerinin/konservelerin/kokuların ve diğer maddelerin adı),
- İlgili kanunda belirtilen belirli bileşenlerin veya ilave katkıların miktarı,
- Tanımlanmış ölçüm birimlerinde ürünün ağırlığı/hacmi,
- Son kullanma tarihi,
- Saklama koşulları,
- Kullanım şartları, kılavuzu ve koşulları (gerektiğinde),
- Resmi ithalatçının adı, adresi ve telefon numarası;
- Gıda pazarı operatörünün adı ve yeri; ithal edilen ürünler için resmi ithalatçının adı, adresi ve telefon numarası,
- Genetiği değiştirilmiş organizmalar (GDO'lar) ve GDO'suz içerikleri olan ürünler buna göre etiketlenmelidir. Gıda ürününün herhangi bir bileşeninde genetiği değiştirilmiş organizmalar

(GDO) mevcut ise ve herhangi bir gıda bileşeninin içinde GDO'lu kısım %0,9'u aşıyorsa ürünün etiketi üzerinde "GDO İçeren" işaretinin bulunması zorunludur;

- Bazı ürünler için menşei ülke veya yeri,
- Hacimce %1,2'den fazla etil alkol içeriğine sahip içecekler için alkol içeriği (GTİP 2204 kapsamındaki içecekler hâriç),
- Gıda ürününün besin değeri hakkında bilgi,
- Gıda ürününün ait olduğu partiyi (lot) açıklayan işaret.

Kamu tüketimine yönelik hazır ambalajlı toptan satılan gıda ürünleri için zorunlu etiketleme bilgileri ticari belgelerde belirtilmesinin yanında ürün ismi, son kullanma tarihi ve ürünün adının dış ambalaj üzerinde belirtilmesi gerekmektedir. Belirli gıda ürünleri için özel etiketleme gereklilikleri uygulanmaktadır.

Gıda dışı ürünlerinin ambalaj, paketleme ve etiketleme hususları Ukrayna Bakanlar Kurulu'nun 19.04.2007 tarihli ve 104 sayılı "Gıda Dışı Ürünler için Perakende Ticaret Kurallarının Onaylanması Üzerine Karar"ının yanında, 1023-XII sayılı ve 27.02.2020 tarihli "Tüketici Haklarının Korunmasına Dair Kanun" ile düzenlenmektedir:

(<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12?lang=en#Text> - İngilizce)

(<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1257-07#Text>)

Yerel veya yabancı üretimli gıda dışı ürünlerin satışı sırasında son tüketiciye yönelik ürün ile ilgili aşağıdaki bilgilerin verilmesi gerekmektedir (etiketin üzerinde veya ürüne eşlik eden belgelerde):

- Malın adı, satılan mal ve hizmetler için markanın adı,
- Ürünün temel özellikleri, nominal miktarı (ağırlık, hacim vb.), kullanım koşulları,
- Belirli malların kullanımına ilişkin yönetmelikler ile düzenlenen tehlikeli maddelerin içeriği,
- Üründe genetik olarak değiştirilmiş organizmaların varlığı,
- Fiyatlar (tarife), mal alım koşulları ve kuralları,
- Üretim tarihleri,
- Saklama koşulları,
- Üreticinin garanti yükümlülükleri,
- Malların verimli ve güvenli kullanımı için kurallar ve koşullar,
- Ürünün son kullanma tarihi, son kullanma tarihinden sonra tüketicinin gerekli eylemleri ve bu eylemlerin yerine getirilmemesi durumunda ortaya çıkabilecek olası sonuçlar,
- Üreticinin adı ve yeri; ürünün tadilatını ve tüketiciden gelen şikâyetleri kabul edebilecek teknik servisini sağlayan şirketin adı, yeri,
- Tüketicinin yaşamı ve sağlığı, onun mülkiyeti, çevresi için tehlikeli olabilecek durumlar açısından üretici söz konusu ürünler ile ilgili ve tüketimin olası kullanımları hakkında bilgi sunmak zorundadır.

Gıda dışı ürünlerin ambalaj, paketleme ve etiketleme hususları ürün gruplarına göre değişmekte olup, yukarıdaki internet bağlantısında ulaşılabilen yasa ile belirlenmektedir.

Teknik Engeller

Piyasaya arz edilen tüm ürünlerin güvenli ve kaliteli olmasını sağlamak ülkelerin en temel öncelikleri arasındadır. Bu amaçla, ürünlerin uyması gereken teknik kriterler (standartlar ve teknik düzenlemeler) ile ürünlerin bu kriterlere uygun üretildiğini belgeleyen uygunluk değerlendirmesi işlemlerine günümüzde daha fazla başvurulmaktadır. Standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi prosedürleri, sınai, ekonomik ve ticari gelişmeye katkıda bulunan, insan can ve mal güvenliğini korumayı amaçlayan, modern ekonominin ve standardizasyon sisteminin temel taşlarıdır.

Bununla birlikte, standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi işlemleri çoğu zaman insan sağlığı ve güvenliği gibi meşru amaçların ötesinde ticarete teknik engeller olarak adlandırılan ve uluslararası ticaretin serbest akışını olumsuz etkileyen engellere yol açmaktadır. Uluslararası kabul görmüş standartlardan farklı teknik kriterler belirlenmesi ve gerektiğinden katı test ve belgelendirme işlemlerinin zorunlu kılınması bu alandaki en önemli sorunlardır. Şeffaf bir şekilde kabul edilmeyen ve uygulanmayan bu düzenlemeler ihracatçı firmalar açısından ek külfet ve maliyetlere de yol açmakta ve rekabet edebilirliklerini güçleştirmektedir. İhracatta karşılaştığımız ticarete teknik engellerin önlenmesi, sürdürülebilir ihracat artışının sağlanması açısından da önemlidir.

Bu kapsamda, T.C. Ticaret Bakanlığı Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü internet sayfasında konu ile ilgili ayrıntılı bilgi mevcuttur (<https://teknikenyel.ticaret.gov.tr/>). Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesi, ihracatçılarımızın ticarete teknik engeller alanında yararlanacağı ve etkin olarak kullanacağı temel bir platform olarak yapılandırılmıştır. Bu çerçevede; ihracata konu ülkenin ticarete teknik engeller uygulamaları hakkında bilgi sahibi olunabilmekte, ihtiyaç duyulan ülke mevzuat ve uygulamaları hakkında ilave bilgiler Bakanlığımızdan talep edilebilmekte ve ihracatta karşılaşılan ticarete teknik engeller interaktif olarak Bakanlığımıza bildirilebilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik suretiyle ilgilenilen ülke ve ürün gruplarına ilişkin taslak düzenlemeler e-posta ile günlük olarak gönderilmektedir. Ayrıca, firmalarımız ihracatlarını olumsuz etkileyebilecek diğer ülke düzenlemelerini taslak aşamasında öğrenip yorum yapabilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik ücretsizdir.

2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

Ukrayna'ya fikrî ve sınai mülkiyet haklarına ilişkin düzenlemelerden Ukrayna Ekonomi Bakanlığı sorumludur (<https://me.gov.ua/?lang=en-GB>). Ukrayna Fikri Mülkiyet Enstitüsü (UkrPatent) fikri mülkiyet hakları ile ilgili olarak tüm işlemleri yapma yetkisini hâizdir.

Ukrayna'da fikri, sınai mülkiyete dair devlet standartları aşağıda sıralanmaktadır:

- DSTU 3574-97 "Patent Formu; Temel Hükümler; Hazırlama ve Yürütme Prosedürü"
- DSTU 3575-97 "Patent Araştırması; Temel Hükümler ve Yürütme Prosedürü"

Marka tescili olan firmalarımızın Ukrayna'da daha önceden kendi markalarının başka bir firma ya da kişilerce tescil edildiği ve bu nedenle de pazara girişlerinde anılan firmalarla uzlaşmak gerektiği ve bu konuda yüksek maliyetlerle karşılaştığı bilinmektedir. Bu nedenle, pazara giriş kararı verirken söz konusu hususa dikkat etmek gerekmektedir.

Ukrayna'da hem gerçek kişiler hem de tüzel kişiler ticari marka tescili yapabilmektedir.

Ukrayna'da ticari marka tescili "Ticari Marka Başvurularının Hazırlanması, İbraz edilmesi, Ticari Markaların Uluslararası Tescil Başvuruları ve Ticari Marka Başvurularının Değerlendirilmesi, Ukrayna'da Geçerli Olmak Üzere Ticari Markaların Uluslararası Tesciline ilişkin Kuralların Onaylanması Hakkında 06.08.2024 Tarih 19889 sayılı Ukrayna Ekonomi Bakanlığı Kanunu" ile düzenlenmektedir. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1263-24#n15>)

Yabancı şirketler, Ukrayna'da marka tescil işlemlerini, UkrPatent'te kayıtlı olan ve "patent vekili" olarak adlandırılan şahıslar vasıtasıyla yaptırmak zorundadır. Patent vekillerinin veri tabanı aşağıda yer almaktadır:

(https://sis.ukrpatent.org/uk/services/patent_attorneys)

Marka tescil başvurusu Ukrayna Ulusal Fikri Mülkiyet ve Yenilik Ofisi'ne (IP Ofisi) yapılmaktadır: (<https://nipo.gov.ua>)

Başvuru için gereken belgeler aşağıda yer almaktadır:

- Ticari marka görseli;
- Başvuru yapan şahıs hakkında bilgiler:
 - Gerçek kişiler için: İsim, soy isim, adres,
 - Tüzel kişiler için: Adı, hukukî adresi, şirket tescil kodu.
- Başvuru sahibi tarafından imzalanmış ve tüzel kişi adına mühürlenmiş bir vekaletname (başvuru tarihinden itibaren 2 ay içinde ibraz edilebilir);
- Ticari markanın tescil edilmesi gereken mal ve hizmetlerinin listesi.

Ukrayna'da fikri, sınai mülkiyet haklarının devlet sistemine kaydıyla ilgili başvuru örneklerine şu bağlantıdan ulaşılması mümkündür: (<https://nipo.gov.ua/formy-zaiavok-opv>). Başvurular elektronik ortamda yapılabilmektedir.

2026 yılı itibariyle Ukrayna'da marka tescili süreci 18-24 ay sürmektedir. (Ücret: 4.000-4.500 UAH/ yaklaşık 100 dolar). Marka tescil ücreti ödendikten sonra 1 ay içerisinde marka tescil sertifikası verilmektedir. Ticari marka, başvuru tarihinden itibaren 10 yıl süreyle geçerlidir. Bu süre, belgenin geçerlilik tarihinden itibaren son 6 ay içinde devlet vergisinin ödenmesi şartıyla bir sonraki 10 yıl için uzatılabilmektedir.

Fikri mülkiyet haklarının kullanımı ile ilgili işlemler için alınan ücretler Ukrayna Bakanlar Kurulu'nun "Fikri Mülkiyet Haklarının Korunması ile İlgili İşlemler İçin Ücret Ödeme Prosedürünün Onaylanması Hakkında" 23.12.2004 tarihli 1716 sayılı Kararı ile düzenlenmektedir.

(<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1716-2004-%D0%BF#Text>)

20 Temmuz 2020'de Ukrayna Parlamentosu, Avrupa Patent Sözleşmesi'ne uyum gibi AB-Ukrayna Ortaklık Anlaşması kapsamındaki yükümlülükleri yerine getirmeyi amaçlayan Patent Reform Yasası'nı (No. 2259) kabul etmiştir. Ukrayna'da iş yapmayı planlayan firmalarımızın fikri mülkiyet haklarının korunması için UkrPatent'e (<https://ukrpatent.org/uk>) başvurmaları gerekmektedir.

Konuya ilişkin idari yaptırımlar ise Ukrayna'nın Tekel Karşıtı Komitesi tarafından yürütülmektedir.

Diğer taraftan, Ukrayna'da sahte ürünlerin fiziksel pazarlarda satışı, ticari marka sahipleri için süregelen bir endişe olmaya devam etmektedir. USTR tarafından Odessa'daki "7. Kilometre Pazarı" ve Kharkiv'deki "Barabashova Pazarı" sahte ürünlerin satışı ile uğraşan kötü şöhretli pazarlar olarak belirlenmiştir. Mücadele kapsamında Ukrayna Devlet Gümrük Servisi, sınırda hak ihlalinde bulunan malları ele geçirmek için referans aldığı bir ticari marka veri tabanını elinde tutmaktadır. Şirketler, bu tür sınır uygulamalarını güvence altına almak için ticari markalarını Ukrayna Gümrükleri'ne kaydetmelidir.

Dağıtım Kanalları

Ukrayna'da yurtiçi veya yurtdışı yük taşımacılığında hava taşımacılığının payı, deniz, demiryolu veya karayolu ile yapılan yük taşımacılığına göre daha düşük kalmaktadır.

Ukrayna Avrupa'nın en geniş demiryolu ağına sahip ülkeleri arasındadır. Ukrayna'nın demiryolu ağı bir kamu firması olan "Ukrzaliznytsia" tarafından yönetilmekte olup 22 bin Km'nin üzerinde bir uzunluğa sahiptir.

Ukrayna'nın demiryolu ağı, savaş öncesinde yıllık bazda ülkedeki yük taşımacılığının %80'ini ve ülkeyi transit geçen yolcular da dâhil olmak üzere yolcu trafiğinin %50'sini sağlamaktaydı. Ukrayna topraklarından 3 adet uluslararası demiryolu ulaşım koridoru geçmektedir (No. 3, 5, 9). Tuna Nehri'nden geçen 7 Numaralı Pan-Avrupa Ulaşım Koridoru ise Ukrayna'nın İzmail ve Reni limanları üzerinden Ukrayna ile bağlanmaktadır.

Ukrayna sınır komşusu olduğu Moldova, Polonya, Romanya, Slovakya, Macaristan demiryollarıyla doğrudan bağlanmakta olup, toplamda 40 adet uluslararası demiryolu geçişine sahiptir. Bunun yanı sıra Ukrayna'nın bulunduğu Karadeniz havzasında demiryolu bağlantılı 13 liman bulunmaktadır.

Ukrayna, yaklaşık 169,5 bin Km. karayolu ağına sahiptir. Ukrayna'da hem yük hem de yolcu taşımacılığına yönelik dört adet uluslararası taşımacılık koridoru bulunmaktadır.

Savaş sırasında deniz ve demiryolu taşımacılığında yaşanan büyük sorunlar yüzünden, Ukrayna karayolu taşımacılığına öncelik vermek zorunda kalmıştır. Savaş nedeni ile ayrıca, dış ticarete konu ürünlerin ihracatının daha çok Ukrayna'nın batıdaki karayolu sınır kapılarından yapıldığı gözlemlenmektedir. Ancak, Ukrayna'nın batısındaki sınır geçiş kapılarının kapasitelerinin düşük olması nedeniyle karayolu taşımacılığında özellikle uzun bekleme süreleri oluşmaya başlamıştır. Ayrıca, AB limanlarına ulaşımında karayolu taşımacılık mesafesinin artması nedeniyle lojistik ve taşımacılık maliyetleri önemli ölçüde artmıştır.

Ukrayna deniz taşımacılığı, Ukrayna'nın ihracat/ithalatının ihtiyaçlarına yönelik altyapısı ile birlikte nehir ve deniz limanlarından oluşan çok işlevli bütünleşik bir yapıdadır.

Karadeniz-Azak havzasındaki ve Tuna Nehri'nin bir kısmında demiryolu bağlantılı olmak üzere, Kırım'ın işgali öncesinde Ukrayna'nın toplam 18 limanı (Reni, İzmail, Ust-Dunaisk, Belgorod-Dnistrovsky, Çornomorsk, Odesa, Pivdenniy, Mykolaiv, Olvia, Kherson, Skadovsk, Berdyansk, Mariupol, Sevastopol, Evpatoriya, Feodosiya, Yalta, Kerç) bulunmaktaydı.

2014 yılında Kırım'ın işgalinden sonra 5 liman (Sevastopol, Evpatoriya, Feodosiya, Yalta, Kerç), 2022 yılında büyük çaplı savaşın başlamasıyla 3 liman (Berdyansk, Mariupol, Skadovsk) olmak üzere, toplam 8 liman halihazırda Rusya Federasyonu tarafından işgal edilmiş durumdadır. Ayrıca, Ukrayna'nın kontrolünde olmalarına rağmen 3 liman da çatışma alanına yakınlıkları nedeniyle faal halde değildir (Olvia, Mykolaiv, Kherson).

Ukrayna'da 16 adet uluslararası havaalanı vardır. Savaştan önce uluslararası uçuşlar Kiev (Borispol ve Zhulyani), Odesa, Kherson, Harkiv, Dnipro, Lviv, Zaporizhzhya, İvano-Frankivsk şehirlerinden gerçekleştirilmekteydi. Ülkedeki havayolu taşımacılığının %60'ı Kiev Borispol havaalanından yapılmaktaydı. 2021 yılında Ukrayna havalimanlarından posta-kargo taşıma hacmi 2020 yılına göre %21,1 artarak 63,2 bin ton olarak gerçekleşmişti. Rusya'nın Ukrayna'ya karşı başlattığı savaş neticesinde Ukrayna hava sahası sivil ve askeri uçuşlara kapatılmış ve havayolu ile yük taşımacılığı tamamen durmuştur.

Ukrayna'da iki tür gümrüklü antrepo vardır:

- Gümrüklü antrepolar
- Geçici depolama için gümrüklü antrepolar.

Bir ithalatçı geçici depolama için gümrüklü antrepo seçeneğini; Ukrayna'da sertifikaya tâbi olan sıhhi, çevresel veya diğer giriş onaylarını bekleyen malları için kullanabilecektir.

Ukrayna Perakende Sektörü

Ukrayna'da perakende pazarının yarısına yakın kısmı zincir mağazalar tarafından kontrol edilmektedir.

Ukrayna hızlı tüketim mallarının perakendeciliğine yönelik başlıca uluslararası yatırımcılar arasında Metro Cash&Carry, Auchan ve Spar şirketleri yer almaktadır.

Pazarda en büyük ulusal FMCG perakende zincirleri arasında: ATB Market, Kolo, Fozzy Group, Epitsentr, Nova Liniya, Novus, Ukrayna Perakende Grubu (Karavan AVM), Rozetka.ua, Avrora bulunmaktadır.

Bölgesel olarak en ünlü perakendeciler; Güney/Doğu Ukrayna'da Tavria V, Kopeika, Silpo ve Batı Ukrayna'da ise Pakko, Barvinok ve Kolibris olarak bilinmektedir.

Tüketici elektroniği ve ev aletleri alanında en büyük oyuncular Foxtrot, Eldorado ve Comfy'dir. Zincirler, tüketici elektroniği ve ev aletlerinin çoğunu Ukrayna genelindeki perakende satış noktaları aracılığıyla satmaktadır.

Hırdavat, inşaat malzemeleri ve dayanıklı tüketim malları alanında Epicentr %50'den fazla pazar payına sahiptir. Pazardaki yabancı oyuncular arasında, Kiev'de beş mağaza, Odesa'da bir mağazayı işleten Groupe Adeo'nun bir parçası olan Leroy Merlin bulunmaktadır.

2019 yılında Ukrayna'da ilk Decathlon mağazası açılmıştır. İsveçli perakendeci IKEA, 2020'de Kiev'de bir mağaza açarak Ukrayna pazarına girmiştir, ancak savaş döneminde faaliyetlerini askıya almıştır. İskandinav JYSK mobilya mağazaları zincirinin Ukrayna'da 104 mağazası vardır.

Markalı Giyim ve Ayakkabı Zincirleri: Önde gelen ulusal moda outlet zincirleri arasında; Argo Retail, Helen Marlen Group, MD Group, Ultra Group ve Melon Fashion Group yer almaktadır.

Intertop, Ukrayna'da markalı ayakkabıların zincir mağazası olarak bilinmektedir. Ukrayna'da en ünlü yabancı giyim perakende zincirleri: Polonya'nın LPP (Reserved, House, Mohito, Cropp, Sinsay markaları), İspanya'nın Inditex (Zara, Pull&Bear, Stradivarius, Bershka, Massimo Dutti, Oysho markaları - savaş döneminde faaliyetleri askıya alınmakla beraber 2024 yılında tekrar faaliyete geçmiştir) yer almaktadır. Ülkemizin büyük markaları da ülkede faaliyet göstermektedir.

Otomotiv Parçaları ve Aksesuar Zincirleri: Auto Trade Line (ATL), Omega, ZipAvto ve AIS perakende alanında faaliyet göstermekte; Planetauto, Stop-Transit, Pitstop ve Avtostiv firmaları bölgesel toptan satış faaliyetleri yürütmektedir.

Güzellik ve Temizlik ürünleri Zincirleri: Ülke çapındaki ilk dört güzellik zinciri arasında Eva (1100'den fazla mağaza), DC-Watsons (240 mağaza), Prostor (470 mağaza) ve Kosmo (106 mağaza) yer almaktadır.

İlaç (Eczane) Zincirleri: Ülkede 20.000'den fazla özel ve kamu eczanesi ve eczane perakende noktası bulunmaktadır. Pazarın %87'sine özel eczaneler hâkim olup eczanelerin kalan %13'ü ise kamu eczaneleridir. Ukrayna'da perakende ilaç satışlarında en büyük eczane zincirleri arasında ANC (Apteka-Magnolia), Apteka Dobrogo Dnya (Pharmastor), Liki24, Ankor Farm, Apteka 24,

Euroapteka, 911 Pharmacy (Gamma-55), Bazhaemo Zdorovia (Sirius-95), Podorojnik, Simeyna Apteka ve yer almaktadır.

Tüketici Tercihleri ve Satış Etkileyen Faktörler

Ukrayna’da fiyat tüketici tercihlerinde en önemli faktör olmakla beraber, ulusal ürünlerden daha yüksek kaliteye ve/veya daha yüksek marka algısına sahip ürünlere yönelik tüketim eğilimi oldukça yüksektir.

Bununla beraber, ürünün kalitesini ön plana çıkaracak etiketleme, sosyal medyanın aktif bir biçimde kullanımı ve satış sonrası hizmetlerin iyi bir biçimde yönetilmesinin yabancı ürünlerin piyasadaki rekabet gücünü artırabileceği değerlendirilmektedir.

Piyasaya girerken riskleri azaltmak ve Ukrayna pazarında başarıya ulaşmak üzere; Kiev, Kharkiv, Dnipro, Lviv ve Odesa başta olmak üzere, Ukrayna’nın yüksek gelirli ve yoğun nüfuslu bölgelerinde tecrübeli distribütörler ile çalışılması pazara giriş stratejisinde en önemli adımlardan biridir.

Ukrayna’da son yıllarda televizyon, medya ve açık hava reklamcılığı gibi geleneksel reklamların kullanımında önemli bir düşüş yaşanmakta olup internet ve sosyal medya üzerinden yapılan reklamcılık faaliyetleri büyük önem kazanmıştır.

Öte yandan, Ukrayna içinde faaliyet gösteren toptancılar genellikle gümrüklenmiş malları almayı tercih etmekte, ayrıca toptancılar ve ithal mal satan Ukrayna firmaları işletme sermayeleri az olduğu için, diğer ülkelerle karşılaştırıldığında daha küçük partiler halinde mal talep etmektedir.

Kamu İhaleleri

1 Ağustos 2016 tarihinden bu yana, Ukrayna’da tüm kamu mal ve hizmet alımları “Prozorro” isimli elektronik bir kamu ihale sistemi üzerinde yapılmaya başlanmıştır. Ukrayna kamu alımlarına katılmak isteyen firmalarımız aşağıdaki bağlantıda yer alan platformlardan birine kaydolarak, ihalelere katılım gerçekleştirebilmektedir: (<https://prozorro.gov.ua/majdanchiki-prozorro>)

Söz konusu platformlar Prozorro’nun resmi bir parçası olup, alıcı ve satıcının çalıştığı bir sistemdir. Prozorro’da 13 tane akredite platform bulunmaktadır. Tüm işlemler satıcı tarafından oluşturulmuş “hesap” üzerinden gerçekleştirilmektedir.

Yeni ihalelere ilişkin bilgiler, gerek Prozorro’nun web-sitesinde gerekse de ilgili platformlarda aynı zamanda yayımlanmaktadır.

Tedarikler, yabancı kuruluşlar tarafından finanse edildiğinde açık uluslararası ihaleler kullanılmalıdır.

Aralık 2023 tarihinden itibaren Ukrayna’da savunma sektörü/Ukrayna ordusu ihtiyaçları için alımlar, iki devlet ajansı tarafından gerçekleştirilmektedir (bundan önce tüm alımları Ukrayna Savunma Bakanlığı’nın Alım Departmanı gerçekleştiriyordu).

Öldürücü nitelikte olmayan askeri mal ve hizmet alımları (yiyecek, giyecek, yakıt, tıbbi ekipman vb.) Ukrayna Devleti Savunma Tedarik Ajansı (DOT), silah ve silah malzemeleri ise Ukrayna Devleti Savunma Ajansı tarafından yapılmaktadır.

Ukrayna Devlet Savunma Tedarik Ajansı'nın (DOT) tüm alımları, Prozorro web-sitesinde yayımlanan ihaleler yoluyla gerçekleştirilmektedir.

(<https://prozorro.gov.ua/search/tender?text=44830311&buyer=44830311>)

Bunun dışında, anılan Ajansın web-sitesinde yayımlanan bilgilere göre, Ukrayna savunma sektörü için ürünlerini satmak isteyen firmalar aşağıdaki e-postaya firma bilgileri ve ürün kataloğu ekleyip kendi ürünlerini tanıtabilirler: procurement@dot.gov.ua (<https://dotua.org/ua/postachalnykam/>)

Devlet ihalelerine ek olarak, Ukrayna savaş döneminde büyük altyapı projeleri için uluslararası kalkınma bankalarından finansman almaya başlamıştır. Bu projeler, Türk şirketleri için önemli ihracat fırsatları yaratmaktadır. Projelere ilişkin ihale duyuruları: Dünya Bankası, Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD); Uluslararası Finans Kurumu (IFC) ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) web sitelerinde açıklanmakta olup, firmalarımız tarafından takip edilmesinde fayda mütalaa edilmektedir.

Öte yandan, Ukrayna'nın yeniden inşası ve ıslahı çerçevesinde Ukrayna devlet makamları tarafından hazırlanan ve koordine edilen Ukrayna Yenilenme Programı'nın resmi internet sayfasına aşağıdaki verilen bağlantıdan ulaşılması mümkündür (İngilizce):

(<https://recovery.gov.ua/en>)

Söz konusu internet sitesinden Ukrayna'nın savaş sonrası yenilenmesine yönelik ulusal programlara, devlete verilen güncel zararların miktarı ve yatırımcılar için diğer gerekli bilgilere ulaşılması mümkündür.

3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER

Tarım ve Hayvancılık

Modern tarih boyunca Ukrayna “Avrupa'nın tahıl ambarı” olarak adlandırılmış olup ülkenin sahip olduğu toplam alanının %70'inden fazlası tarıma elverişli arazidir. Toplam yüzölçümü olan 42 milyon hektardan 32 milyon hektarı tahıl ve sebze yetiştiriciliğine uygun ekilebilir araziden oluşmaktadır. Buna ek olarak en verimli toprak tiplerinden biri olan “chornozem” (çernezyum) Ukrayna genelinde oldukça yaygın olup dünyadaki çernezyum tipi toprağın %33'ü Ukrayna'dadır.

Savaş öncesi verilere göre ülke nüfusunun yaklaşık %14'ü (2,69 milyon kişi) tarımsal üretimde istihdam edilmiş olup ülkenin GSYH'sinin %10,9'unu ve ihracatının %41'ini tarım sektörü oluşturmuştur.

Savaş şartlarına rağmen Ukrayna dünyanın en büyük tahıl ihracatçılarından biri pozisyonundadır. 2021 yılı itibarıyla Ukrayna, dünya çapında ayçiçek yağı ihracatının %40'ından fazlasını, mısır ve arpanın %10'undan fazlasını ve buğday ve kolza tohumunun yaklaşık %10'unu gerçekleştirmiştir.

Ukrayna'nın yıllık tahıl üretimi 70 milyon tonun üzerine ulaşmaktadır. İç pazarın ihtiyaçları göz önüne alındığında, Ukrayna yılda yaklaşık 50 milyon ton tahıl ihracatı gerçekleştirebilmektedir.

2001 yılından beri yürürlükte bulunan Ukrayna'da tarımsal amaçla kullanılan arazi satış moratoryumu 31 Mart 2020'de kaldırılmıştır. Söz konusu yasa Ukrayna'da en çok beklenen yasa niteliğinde olduğundan ülkede tarım sektörünün gelişiminde en önemli konu olarak değerlendirilmektedir. Adı geçen yasaya göre; Haziran 2021'den 1 Ocak 2024'e kadar, bir alıcıya 100 hektardan fazla arazinin satılmamasına yönelik arazi alımlarında kısıtlamalar uygulanmıştır. 2024 yılından itibaren geçerli olacak şekilde; bir alıcıya en fazla satılabilecek azami arazi limiti 10 bin hektara çıkarılmıştır. 2021 yılından 1 Ocak 2024 tarihine kadar sadece özel kişiler arazi satın alma hakkına sahip olmuştur. 1 Ocak 2024 tarihinden bu yana özel kişilerin yanında tüzel kişilikler de tarım arazilerini satın alma hakkına sahip olmaktadır.

24 Şubat 2022 tarihinde başlayan Rusya'nın Ukrayna'yı geniş çaplı işgali, Ukrayna'nın tarım sektörüne önemli zarar vermiş olup Ukrayna'nın tahıl ekiminin gerçekleştiği bölgelerin %36'sı işgalden etkilenmiş; Ukrayna topraklarının yaklaşık %30'unun da hâlihazırda mayınlanmış olması (yaklaşık 139 bin km²) tarım üretimine ciddi derecede zarar vermiştir.

Ukrayna son yıllarda ayçiçeği tohumu ihracatında dünyada birinci, ayçiçeği yağı ihracatında ikinci, kolza tohumu ihracatında üçüncü, mısır ihracatında dördüncü, buğday ve arpa ihracatında altıncı ve soya fasulyesi ihracatında sekizinci sırada yer almıştır.

2025-2026 pazarlama yılında Ukrayna'dan 21,19 milyon ton tahıl ve yağlı tohum ile bunların işlenmiş ürünleri ihraç edilmiştir.

Savaştan önce Ukrayna'nın toplam ihracatının %70'i deniz yoluyla gerçekleştirilmekteydi. Tarım ürünleri ihracatının ise %90'ı deniz limanları üzerinden yapılmaktaydı.

Türkiye ve Birleşmiş Milletler'in (BM) arabuluculuğunda, 22 Temmuz 2022 tarihinde Ukrayna ve Rusya Federasyonu arasında İstanbul'da imzalanan Karadeniz Tahıl Koridoru Girişimi (KTKG) uyarınca Karadeniz'de Odesa başta olmak üzere limanlarda mayınlar nedeniyle mahsur kalan gemiler için geçiş koridoru oluşturulmuştur. Temmuz 2023 tarihinde Rusya'nın anlaşmadan çekilmesi sonucunda Karadeniz Tahıl Koridoru Anlaşması askıya alınmıştır.

KTKG'nin askıya alınması üzerine, Ukrayna Donanma Kuvvetleri tarafından Odesa bölgesi limanlarındaki engelin kaldırılmasına yönelik olarak 16 Ağustos 2023 tarihinde bir deniz koridoru girişimi başlatılmıştır.

Ağustos 2022'de KTKG'nin çalışmaya başlaması ile birlikte çoğu tarım ürünlerinin ihracatı Odesa bölgesi Çornomorsk, Odesa ve Pivdennyi limanları üzerinden yapılmıştır.

2025 yılı Ocak-Aralık döneminde bahse konu deniz koridoru üzerinden 38,1 milyon tonu tahıl olmak üzere 73,2 milyon ton yük taşınmıştır. Genel olarak, 2023 yılından 2026 yılına kadar koridor üzerinden 168,9 milyon ton yük taşınmıştır. Bunların 100 milyon tonu, Ukrayna'nın dünyanın onlarca ülkesine sağladığı tahıldır.

2025 yılında Ukrayna deniz limanları üzerinden 82,2 milyon ton yük aktarılmıştır. Savaş döneminde dahi Ukrayna tahıl ihracatında dünya lideri olmaya devam etmektedir.

2025 yılında, tarım ürünleri deniz limanlarından aktarılan toplam yükün yarısından fazlasını veya 44,2 milyon tonunu oluşturmuştur.

2025 yılında deniz limanlarında bir önceki yıla göre %66 artış göstererek, 215.748 TEU işlenerek konteyner taşımacılığı belirgin şekilde artmıştır.

Deniz limanları sürekli tehdit altında çalışmaktadır, ancak ekonominin temel dayanağı olmaya da devam etmektedir. Ukrayna ürünleri yıl boyunca 55 ülkeye ihraç edilmiştir.

Kiev Ekonomi Okulu (KSE) tarafından yapılan araştırmaya göre, geniş çaplı Rus işgali sonucunda 2026 yılı başı itibariyle Ukrayna'nın tarım sektörü 80 milyar dolardan fazla doğrudan zarar ve kayıp yaşamıştır. Ukrayna'nın tarım sektörü varlıklarının zararı 10,3 milyar dolara ulaşmıştır.

Ukrayna Tarım Politikası ve Gıda Bakanlığı'nın resmî web sitesi: (<https://minagro.gov.ua/en>)

Sanayi

Nisbi olarak zengin bir doğal kaynak havuzuna sahip olan Ukrayna, Sovyet döneminden kalan eski ve enerji yoğun teknolojiye sahip olsa da belirli bir gelişmişlik düzeyine ulaşmıştır. Ülkenin gelişmiş demir ve çelik sanayi eski SSCB'nin dökme demir üretiminin %5'ini, çelik üretiminin %40'nı ve çelik boru üretiminin %25'ini karşılamaktaydı. Yine mineral gübre üretiminin %21'ini karşılayan, bunun yanında özellikle lastik, plastik ve gübre üretiminde deneyimli bir kimya sanayi tecrübesine sahiptir.

Sovyetler Birliği döneminde Ukrayna'da, ağır sanayi ve savunma sanayi ön planda yer almış, ancak bağımsızlıkla birlikte merkezi otorite dağılmış ve piyasa mekanizmasının geliştirilmesinde güçlüklerle karşılaşmıştır. 1993'ten itibaren Ukrayna sanayisi yapısal değişiklikler yaşamıştır.

Temel sanayi olarak adlandırılan enerji sektörü ve çelik sanayi üretiminin genel sanayi üretimi içindeki payı artarken, imalat sanayi olarak adlandırılan makina yapımı ve hafif sanayi üretiminin payı azalmıştır.

Ukrayna sanayisi içindeki diğer önemli sektörler makine imalatı, gıda, demir-çelik, metalurji, kimyasallar, uçak ve gemi inşa sanayidir. Makine üretimi ve kimyasallar alanlarındaki en büyük sorun, eski teknolojilerin kullanılıyor olması ve ithal edilen mallarla rekabet edilememesidir. Bu nedenle üretim istenen seviyeye ulaşamamaktadır. Fakat özelleştirme süreciyle birlikte bu alanlarda bir canlanma gözlenmektedir. Buna karşın özelleştirilen alanlara yeni yatırımlar yapılması yerine genelde mevcutla devam edilmesi benimsenmektedir.

Ayrıca, tüm sanayi sektörü Ukrayna GSYİH'sinin yaklaşık %20-25'ini oluşturmakta olup imalat sanayinin GSYH içinde payı %12'dir. Ukrayna'nın önde gelen sanayi sektörleri arasında işleme-imalat, metalürji, elektrik enerjisi, ağaç işleme, madencilik, kimya ve gıda sanayileri yer almaktadır.

Ukrayna ihracatı çoğunlukla hammadde ürünlerinden oluşmaktadır. Yüksek teknoloji ürünlerinin ihracattaki payı, Ukrayna'nın toplam ihracat hacminin sadece %5,5'idir.

Ukrayna'daki gıda ve içecek sektörünün kilit ürünleri arasında şeker, et, süt, sıvı ve katı yağlar, konserve meyve ve sebzeler, şekerleme, alkollü içkiler, şaraplar ve tuz yer almaktadır.

Ukrayna'nın ulusal ekonomisinin temeli olan sanayi sektörü savaştan en çok zarar gören sektör olmuştur. Sanayi üretim endeksi 2022 yılında 2021'e kıyasla %37,6 oranında gerilemiştir.

Ancak, 2023 yılında sanayi üretim endeksi %6,8 yükselmiştir. 2024 yılında, 2023'e kıyasla, sanayi üretim endeksi her ay %4 oranında artış göstermiştir.

Şubat 2022 tarihinde başlayan savaştan en çok metalürji sektörü etkilenmiştir. Yıkılan fabrikalar arasında Avrupa'nın en büyük çelik ve dökme demir işletmelerinden biri konumundaki, Ukrayna'daki demiryolu rayları ve ray bağlantı elemanlarının tek üreticisi olan, Mariupol şehrindeki Azovstal Fabrikası ve Ukrayna'nın en büyük galvanizli soğuk haddelenmiş sac üreticisi Ilyiç Metalürji Kombinesi yer almaktadır. Savaş nedeni ile en çok zarar Donetsk bölgesinde oluşmuştur.

Savaş neticesinde, başta Donetsk olmak üzere Harkiv, Mikolayiv, Luhansk ve Kiev bölgelerinde faaliyet gösteren şirketler büyük zarar görmüş olup sanayi sektöründe faaliyet gösteren firmaların toplam zararının 51,5 milyar ABD doları olduğu tahmin edilmektedir.

Küresel sigorta şirketleri 12 Şubat 2022 tarihinde Rusya'nın yüksek işgal tehdidi nedeniyle Ukraynalı taşıyıcılar için havacılık sigortalarını feshetmiştir. Savaşın başlamasıyla birlikte Ukrayna'nın hava sahası anında kapatılarak havacılık faaliyetleri askıya alınmıştır. Aynı zamanda Rus birlikleri, Ukrayna'daki bütün havaalanlarına yönelik füze saldırılarına başlamıştır. Sonuç olarak, 12 sivil ve 7 adet çift amaçlı hava alanı (askeri hava alanları hariç) dâhil olmak üzere Ukrayna'nın 35 havaalanından 19'u önemli derecede hasar görmüştür.

Ön hesaplamalara göre, havacılık endüstrisine (havaalanları, pistler, havacılık ekipmanı) verilen zarar yaklaşık 2,04 milyar ABD dolarıdır. Öncesinde Ukrayna'da faal olan havacılık işletmelerinin dolaylı zararının 6,8 milyar ABD doları civarında olduğu tahmin edilmektedir.

9.000'den fazla çalışanın istihdam edildiği "Antonov" firması, yolcu ve kargo uçağı üretimi gerçekleştirmekte olup Ukrayna uçak sanayisinin en büyük iki işletmesinden biri konumundadır. Dünyanın en büyük kargo uçağı AN-225 (Mriya) bu fabrikada üretilmiştir.

Başkentteki üretim tesisine ilave olarak, şirketin Kiev yakınlarında bulunan Gostomel kasabasında bir test uçuş alanı bulunmaktadır. Şiddetli çatışmalara sahne olan Gostomel kasabasında Rusya'nın saldırısı sonucu havaalanı pisti ve dünyanın en büyük kargo uçağı olan "Mriya" (Ümit) tahrip edilmiştir. Bahse konu uçağın yenileme maliyetinin 3 milyar ABD dolarından fazla olduğu ve süre olarak da beş yıl alacağı tahmin edilmektedir.

Ukrayna Stratejik Endüstriler Bakanlığı'nın resmî web sayfası:

(<https://mstu.gov.ua/en/our-mission-and-powers>)

Hizmetler

Son yıllarda yaşanan gelişmeler neticesinde, hizmet sektörünün Ukrayna'nın milli hâsılasındaki payı hızlı bir biçimde artış göstermiştir.

Ukrayna'nın hizmet ticaretindeki öncü sektörler: Ulaştırma, bankacılık ve haberleşmedir.

2025 yılında tüm hizmet türlerinin toplam ihracat hacmi 2024 yılının aynı dönemine kıyasla %7,7 oranında düşüş göstererek 15,98 milyar ABD doları oluşturmuştur. Hizmet ihracatındaki azalmayla paralel olarak, hizmet ithalatı da gerilemiştir. 2025 yılının 12 ayında hizmet ithalat hacmi 21,73 milyar ABD doları olarak gerçekleşirken, 2024 yılının aynı dönemine göre %5,9 düşüş göstermiştir.

Ukrayna'nın hizmet sektörleri arasında en hızlı büyüme bilgi teknolojileri (BT/IT) alanında görülmektedir. 2025 yılında BT sektöründe yaklaşık 300-350 bin kişi istihdam edilmiştir. BT sektörü hâlihazırda, en büyük ikinci hizmet ihracatı kalemi olup GSYİH içerisindeki payı yaklaşık %5 oranındadır. 2025 yılında BT sektörünün ihracatı 6,65 milyar dolara ulaşmıştır (toplam hizmet ihracat hacminin %42'si).

2025 yılında bilgisayar hizmetleri ihracatında en yüksek hacme sahip ilk 10 ülke:

- ABD — 2.392 milyon ABD doları (2024 yılına göre %0,2 azalma),
- Malta — 578 milyon ABD doları (+%15,3),
- Birleşik Krallık — 557 milyon ABD doları (-%1,5),
- Kıbrıs — 480 milyon ABD doları (+%21,7),
- İsrail — 264 milyon ABD doları (-%11,1),
- İsviçre — 248 milyon ABD doları (-%6,4),
- Almanya — 237 milyon ABD doları (-%10,1),
- Estonya — 216 milyon ABD doları (+%30,3),
- Polonya — 190 milyon ABD doları (+%14,2),
- BAE — 169 milyon ABD doları (+%22,3).

Kaynak: Ukrayna Ulusal Bankası

Ukrayna'da kurulan ve uluslararası piyasada rekabetçi hâle gelen "start-up"lar arasında; Syla, Grammarly, Depositphotos, MacPaw, Petcube gibi firmalar yer almaktadır.

Ukrayna'nın hâlihazırda en büyük BT şirketleri; Ajax, Genesis, ZONE3000, DXC Luxoft, EPAM, SoftServe, GlobalLogic, Luxoft, Ciklum, NIX Solutions, DataArt, EVOPLAY firmalarıdır.

Savaş döneminde bazı BT şirketleri ofislerini AB ülkelerine taşımıştır.

Ukrayna'nın BT alanındaki başarısının bir diğer göstergesi ise, "Fortune 500" listesindeki 100'den fazla şirketin, Ukraynalı bilişim firmalarından hizmet alımı ve iş birliği yapmalarıdır.

Madencilik

Ukrayna çok zengin yer altı ve yer üstü doğal kaynaklara sahiptir. Toprak alanı olarak eski SSCB'nin %2,7'sini oluşturmasına rağmen, mineral kaynaklar rezervleri bakımından eski SSCB'nin %20'si, dünya rezervlerinin ise %5'ine sahiptir.

Ukrayna topraklarında insanlık tarafından yararlanılan 120 mineralden 117'si yer almaktadır. 95 çeşit mineral içeren 8.761 maden kaynağı endüstriyel öneme sahiptir.

Bunlar arasında:

- 4.676 adet metal-dışı mineral yatağı,
- 2.233 adet yanıcı maden yatağı,
- 1.705 adet yer altı suyu, tedavi edici çamur ve tuzlu su birikintisi,
- 147 adet metal mineral yatağı bulunmaktadır.

Ukrayna dünyanın en büyük titanyum, demir cevheri, lityum yataklarına ve büyük kömür rezervlerine sahiptir. Ukrayna, Avrupa'nın en büyük uranyum cevheri rezervlerine sahip ülkeleri arasında yer almaktadır.

Ukrayna'da 100'den fazla türde nadir toprak minerali keşfedilmiştir. Ukrayna Ekonomi Bakanlığı'nın verilerine göre Ukrayna, AB'nin kritik hammaddeler listesinde yer alan 34 madenden 22'sine sahiptir.

Rus işgali altındaki topraklarda Ukrayna'nın mineral kaynaklarının %20'sinden azı bulunmaktadır; bunların arasında nadir toprak elementleri yataklarının yaklaşık yarısı ve kritik hammaddelerin önemli bir kısmı yer almaktadır. Ukrayna'nın maden rezervlerinin toplam değerinin 27,3 trilyon avro olduğu tahmin edilmektedir. Ukrayna'nın işgal altındaki topraklarında 12,4 trilyon ABD doları değerinde enerji kaynakları, metaller ve mineraller bulunmaktadır.

Rusya Federasyonu, Ukrayna'nın kömür yataklarının %63'ünü, petrol yataklarının %11'ini, gaz yataklarının %20'sini, metal yataklarının %42'sini, lityum dâhil diğer nadir toprak ve kritik minerallerin %33'ünü kontrol etmektedir.

Ukrayna Devlet Jeolojik Bilimler Enstitüsü, savaş döneminde Ukrayna'nın sahip olduğu 2.160 maden rezervinin 700'den fazlasını işgal bölgelerinde yer aldığını ifade etmektedir. Söz konusu rezervler işgal altındaki bölgelerde veya cephe hattının yakınında bulunmaktadır.

Bu kaynaklar arasında 47 milyar ton ile kömür ilk sırayı alırken, 28 milyar ton ile demir cevheri, 1,5 milyar ton ile kireç ve kireçtaşı diğer önemli kaynaklar arasındadır. Bunların dışında titanyum, cıva, sülfat ve potasyum tuzları, sülfür, granit, toromin ve kaolin gibi madenler ve toprak elementleri de önemli miktarlarda bulunmaktadır.

Devlet Jeoloji ve Yer Altı Servisi'nin resmî web sayfası: (<http://www.geo.gov.ua/en>)

Enerji

Ukrayna sanayisi enerjiye bağımlı bir üretim yapısına sahiptir. Bu nedenle dünya gaz tüketiminde üst sıralarda yer almaktadır. Ukrayna genel olarak petrol ihtiyacının %20'sini, doğalgaz ihtiyacının ise %30'unu kendi kaynaklarından sağlayabilmektedir.

Ukrayna, kendi petrol ve doğalgaz kaynaklarını geliştirme ve yerli üretimi şu andaki seviyesinin üzerine çıkarma çabası içindedir. Buna ilave olarak, kömür ve nükleer enerjinin daha yoğun kullanılması kararlaştırılmış, ancak teknolojik yetersizlikler nedeniyle istenen başarı sağlanamamıştır. Eski nükleer reaktörlerin modernizasyonu ve yeni reaktörlerin inşası konusunda dış yardımlara ve yabancı sermayeye ihtiyaç duyulmaktadır.

Ukrayna 1,2 trilyon m³ seviyesindeki rezervleri ile Avrupa'nın 4. büyük kaya gazı (*shale gas*) rezervine sahiptir. Kaya gazı projelerinin geliştirilmesi ve yabancı yatırımcıların ülkeye çekilmesi için en iyi şartları sağlamak üzere çalışmalar yapmaktadır.

Ukrayna'da elektrik üretimi termoelektrik santraller, nükleer santraller ve hidroelektrik santraller vasıtasıyla yapılmaktadır. Termoelektrik ve nükleer santrallerde üretilen elektrik birbirine eşit miktarlarda olup, toplamın %95'ine tekabül etmektedir. Hidroelektrik santrallerdeki üretim ise toplamın %5-6'sı civarındadır.

2023 yılı Haziran ayında Herson bölgesinde yer alan Kahovka Hidroelektrik Santrali'ne yapılan saldırı neticesinde Kahovka Barajı ve santrali tamamen yıkılmıştır. Santralin yıkımından kaynaklanan hasarın 586 milyon dolar, yıkımın ekonomiye yıllık maliyetinin ise 100 milyon dolardan fazla olduğu değerlendirilmektedir. Aynı kapasitede yeni bir HES'in inşaat maliyetinin yaklaşık 1 milyar dolar olduğu ifade edilmektedir.

Savaş öncesinde Ukrayna enerji sisteminin tüm kapasitesinin %10'undan fazlasını (bazı dönemlerde %25) teşkil eden ve Avrupa'nın en büyük nükleer santrali olan Zaporijya Nükleer Enerji Santrali, mevcut durumda Rus kontrolünde olup an itibariyle anılan santralde elektrik üretilmemektedir.

Bunun yanında, Ukrayna'nın çeşitli enerji tesisleri de (termik santral, hidroelektrik santrali, güneş ve rüzgâr enerjisi santralleri) işgal altında bulunmaktadır.

Ukrayna'nın enerji sektörünün kayıpları toplamda, Finlandiya ya da Hollanda gibi Avrupa ülkelerinin elektrik üretim kapasitesiyle karşılaştırılabilir düzeydedir.

Ukrayna Enerji Bakanlığı'nın verilerine göre, Ukrayna'nın enerji sektörü savaş dönemindeki en zor zamanlarını 2024-2025 yıllarında geçirmiştir. Rusya'nın Ukrayna enerji altyapısına yönelik saldırıları sonucunda on binlerce kişi elektriksiz ve soğukta kalmıştır.

2025 yılı sonu itibariyle Ukrayna Hkmeti tarafından Dünya Bankası, Avrupa Komisyonu ve Birleşmiş Milletler ile birlikte hazırlanan "RDNA5" raporunda açıklandığı gibi, Ukrayna'nın yeniden inşası için toplam ihtiyaç 588 milyar ABD dolarıdır. Bunun 90,6 milyar doları, önümüzdeki on yıl içinde enerji sektörünün yeniden inşası ve modernizasyonu için gereklidir.

2025 yılı sonu itibarıyla hesaplanan zarara göre, sadece 2025 yılında verilen zarar 64 milyar dolar olmuştur. En büyük yıkım konutlar, ulaşım-lojistik altyapısı ve enerji sektöründe gerçekleşmiştir.

Enerji alanında:

- 71 milyar dolar elektrik üretim kapasitesine,
- 6,4 milyar dolar ısıtma sistemlerine,
- 5,2 milyar dolar gaz altyapısına,
- 4,6 milyar dolar petrol sektörüne ayrılmalıdır.

RDNA5 Raporu'na göre, 2026 yılında enerji sektörünün hızlı toparlanması için 4,9 milyar dolar gerekmektedir. Rapor'a göre yeniden inşa finansmanının yaklaşık %40'ı özel sektörden sağlanabilir.

Yeniden yapılanmanın finansmanına ek olarak, uluslararası ortaklar yenilenebilir enerji kaynakları, enerji depolama ve yeni teknolojilerin geliştirilmesini teşvik ederek Ukrayna'nın enerji sektörünün modernizasyonunu desteklemektedir.

Ukrayna Enerji ve evre Koruma Bakanlığı'nın resmî web sayfası: (<https://www.mev.gov.ua/en>)

4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER

İş Kültürü

Tarih boyunca yaşanan yabancı istilalar ve Sovyetler Birliği'nin çöküşüne kadar Batı ile sınırlı etkileşim, Ukrayna iş yapma kültürünü etkileyerek ülkede yabancılara karşı ihtiyatlı davranma eğiliminin hâkim olmasına neden olmuştur.

Bu itibarla, güvenilirlik ve sadakatin Ukraynalılar ile iş yaparken yardımcı olan ana değerler olduğu değerlendirilmektedir. Bu anlamda, pazara girişte ve Ukrayna ile temaslarda iş adamlarımızın kendilerini güvenilir bir tacir olarak sunmaları, günlük sohbet ve iş eğlencesi aktiviteleriyle Ukraynalı mevkidaşlarını tanımaları önem arz etmektedir.

Çoğu Ukrayna firması geleneksel bir organizasyon yapısına sahiptir. Bu nedenle, genellikle, yüksek düzeyde olmayan Ukraynalı profesyoneller, görüşlerini paylaşma konusunda isteksiz olabilmektedir. Bununla birlikte, daha Batılı bir yaklaşımı benimseyen çok uluslu firmalarda karar verme süreci yavaş yavaş değişmekte ve astlar geri bildirimde bulunmaya teşvik edilmektedir.

Diğer taraftan, ülkenin iş yapma kültürü konusunda değinilmesi gereken hususlardan biri de randevu kültürüdür. Randevuların önceden ayarlanması zordur ve toplantıdan kısa bir süre önce telefon veya e-posta ile onaylanması gerekmektedir. Ukraynalıların çoğunluğu İngilizce konusunda çok yetenekli olmadığından, toplantıdan önce herhangi bir çalışma kâğıdı materyalini Ukraynaca'ya çevirmek ve bir tercümanın gerekli olup olmadığını kontrol etmek iş adamlarımıza temaslarda tavsiye edilen hususlar arasındadır.

Doğu ve Güney Ukrayna şehirlerinde Rusça yaygın olmasına rağmen savaş neticesinde kullanılmamasına büyük özen gösterilmektedir. Ukraynaca ülkenin ulusal dilidir. İngilizce kullanımı büyük şehirlerde dâhi yaygın olmayıp yeni nesil ile beraber kullanımı yaygınlaşmaktadır. Özellikle geleneksel sektörlerde faaliyet gösteren firmalar ve iş insanları arasında İngilizce kullanımı oldukça sınırlıdır.

Bu çerçevede, ilk yazışmalarda, Ukraynaca'nın kullanılması daha verimli olup toplantılarda tercüman veya Ukraynaca bilen temsilci bulundurulması önem arz edebilmektedir.

Para Kullanımı

ATM'ler şehirlerde mevcut olup kredi kartları ve modern mobil ödeme sistemleri yaygın olarak kullanılmaktadır. Ukrayna'da kabul edilen üç ana kredi kartı: Visa, MasterCard ve Eurocard'dır. Ukrayna'nın resmi para birimi "grivna"dır (UAH). ABD doları ve avro bozdurmanın ilk ve en güvenli yolu bankadır. Avro ve dolar, herhangi bir bankada kolayca değiştirilebilen para birimleridir. Öte yandan büyük şehirlerde yoğun bir biçimde döviz bürolarına rastlanılabilmektedir. Genellikle bankaların, üzerinde döviz kuru olan tabelaları bulunmakta olup bankaların çoğunluğu saat 17:00 veya 18:00'de kapanmaktadır.

Ukrayna'ya, yazılı beyanname olmaksızın, toplam 10.000 avroya kadar nakit ve seyahat çeki getirilmesine izin verilmektedir. 10.000 avroyu aşan tutarlardaki paranın gümrük birimlerinde beyan edilmesi gerekmektedir.

Pasaport ve Ülkeye Geçici Giriş Vizesi uygulaması

Ukrayna'nın Ankara Büyükelçiliği web sayfasında en güncel bilgiler yer almaktadır.

(<https://turkiye.mfa.gov.ua/tr>)

Resmî Tatiller ve Mesai Saatleri

Mesai Saatleri ve Günleri	Pazartesi-Cuma
Türkiye ile Saat Farkı	Mart ayının son haftası ile Ekim ayının son haftası arasındaki dönemde Türkiye ile Ukrayna arasında saat farkı yoktur. Bunun dışında Ukrayna ile Türkiye arasında 1 saatlik saat farkı vardır.
Haftalık Çalışma Saati	Haftalık çalışma süresi 40 saattir. Bunun üzerindeki çalışma fazla mesai olarak kabul edilmektedir. Yıllık fazla çalışma süresi 120 saati aşamaz ve bir çalışan üst üste iki gün 4 saatten fazla mesaiye kalmaz.
Resmî Tatil Günleri (Savaşın sürdüğü mevcut dönemde tatil günleri yürürlükten kaldırılmıştır)	1 Ocak: <i>Yeni Yıl</i> 26 Aralık: <i>Christmas</i> 8 Mart: <i>Uluslararası Kadın Günü</i> , <i>Paskalya</i> : Her yıl tarih değişiyor (Nisan- Mayıs) 1 Mayıs: <i>Uluslararası İşçi Dayanışma Günü</i> 8 Mayıs: <i>İkinci Dünya Savaşı'nda Zafer ve Anma Günü</i> <i>St. Trinity Günü</i> : Her yıl tarih değişiyor (Nisan-Mayıs) 28 Haziran: <i>Anayasa Günü</i> 15 Temmuz: <i>Ukrayna Devleti Günü</i> 24 Ağustos: <i>Bağımsızlık Günü</i> 1 Ekim: <i>Ukrayna'nın Savunucusu Günü</i> Tatillerin cumartesi ya da pazar gününe rastlaması hâlinde izleyen pazartesi günü de resmi tatil kabul edilmektedir.
Uluslararası Telefon Kodu	+380

5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER

Şirket Türleri

Ukrayna'nın Ticaret Kanunu'nun 63. maddesi uyarınca, Ukrayna'da faaliyet göstermek için oluşturulabilecek temel şirket türleri aşağıdaki gibidir.

- **Özel Şirket:** Tüzel kişiliğe sahiptir. Geçerli mevzuata göre özel şirket bir ya da birden fazla kişi tarafından oluşturulur. Bu kişiler gerçek veya tüzel kişi olabilir. Özel şirket tarafından sürdürülen faaliyetlere yönelik yasal kontroller fazla sıkı değildir. Bu nedenle şirketin tüzüğünde görülmek istenen bütün maddeler yazılabilir. Asgari bir sermaye öngörülmemiştir. Hangi ortağın ne kadar sermaye koyacağı konusu isteğe bağlıdır.

Yabancıların özel girişimci olarak kaydı için aşağıdaki hususların yerine getirilmesi gerekmektedir:

- Pasaport ve pasaportun noterce tasdikli çevirisi,
 - Devlet kaydına dair dilekçe,
 - İkamet yerine geldikten 10 gün içinde bu ikamet yerinin resmi kaydını yaptırmak,
 - Kayıt tarihinden itibaren 6 ay içinde kayıtlı bir ikamet adresinde bulunmak,
 - Vergi kimlik numarası almak,
 - İkamet yerine göre devlet tescil makamına gereken bütün evrakları sunmak.
- **Anonim Şirket:** Orta ve büyük ölçekli şirketler arasında yaygın olan organizasyon şeklidir. Ukrayna mevzuatında iki tür anonim şirket öngörülmüştür. Bunlar "özel anonim şirket" (ÇAT) ve "halka açık anonim şirket" (PAT) şeklindedir. Anonim şirketin sermayesi, hissedarları tarafından alınan hisse senetlerinin toplam nominal değeridir. Özel ya da halka açık anonim şirketin hisselerinin Ukrayna'nın ilgili devlet komitesi (Ukrayna Devlet Menkul Kıymetler ve Sermaye Piyasası Komitesi) tarafından tescil edilmesi şarttır. Halka açık anonim şirketlerin borsaya kayıtlı (listing) olması, hisselerin en az %10'unun serbest dolaşımında olması şarttır. Halka açık anonim şirketler ve özel anonim şirketler (hissedarların sayısı 10 kişi veya üzerinde ise) bağımsız denetim kurulu oluşturulması gerekmektedir.
- **Limited Ortaklık:** Limited ortaklık (OOO) bir ya da birden fazla kişi tarafından oluşturulur. Bu kişiler gerçek veya tüzel kişi olabilir. Şirket ortakları şirket borçlarından şahsen sorumlu değildir. Ortakların sorumluluğu payları oranında sınırlıdır. Limited ortaklık, sermayesi paylara ayrılmış bir şirkettir. Asgari bir sermaye öngörülmemiştir. Hangi ortağın ne kadar sermaye koyacağı konusu isteğe bağlıdır. Limited ortaklık en fazla 100 ortakla kurulabilir. Limited ortaklık tüzel kişiliğe sahiptir. Limited ortaklık, kendi mal varlıklarına sahip olma, kendi başına mülkiyet ve diğer haklara sahip olma, yükümlü olma, mahkemelerde davacı veya davalı konumunda olabilme, bankada hesap açma hakkına sahiptir. Limited ortaklık, müdür tarafından veya başında genel müdür olan bir yönetim kurulu tarafından yönetilir. Bu tür hususlar limited ortaklığın kuruluş evraklarında tespit edilir. Müdür hem yabancı hem Ukrayna vatandaşı olabilir.
- **Temsilcilik/Şube:** Ukrayna şirketlerinin şube açma hakkı olmasına rağmen; yabancı şirketler şube açmamaktadır. Bu nedenle Ukrayna'da faaliyet göstermek isteyen yabancı şirketlerin, Ukrayna mevzuatına göre Ukrayna'da şirket kurması gerekmektedir. Temsilcilikler, tüzel kişilik

olmadıklarından bağımsız ticari faaliyet gerçekleştirememekte, yabancı tüzel kişilik adına onun verdiği görevler doğrultusunda faaliyet göstermektedirler.

- **İşbirliği Anlaşmaları:** İşbirliği anlaşmaları tarafların sermayelerini, bilgi birikimlerini, ticari isimlerini ve benzeri kaynaklarını bir araya getirerek oluşturdukları bir faaliyet şeklidir. Aralarında işbirliği anlaşması akdeden Ukraynalı ve yabancı yatırımcılar bu akit çerçevesinde yürütecekleri işleri için diğer işlerinden ayrı muhasebe kayıtları tutmak ve ayrı banka hesapları açmak zorundadırlar. Bu tür ortaklıklardan kazanılan gelirler de diğer işlerinden elde ettikleri gelirlerden ayrı vergilendirilir. İşbirliği anlaşmaları, ilgili Ukrayna Bakanlar Kurulu Kararı'nda belirtildiği şekilde tescil edilmelidir. Şirketin sermayesinin en az %10'nun yabancı yatırımcı tarafından ödenmesi, bu şirketi yabancı sermayeli şirket hâline getirir. Diğer taraftan, yabancı bir şirket Ukrayna'daki şirket hisselerinin %100'ünü sahip olma hakkını haizdir.
- **Temsilcilik Açılması Konusunda Prosedürler:** Ukrayna'da ekonomik faaliyette bulunmayacak temsilcilik açmak isteyen yabancı firmaların Ukrayna Ekonomi Bakanlığı'na (Dış Ekonomik Faaliyet ve Ticareti Koruma Dairesi; Adres: Vul. M. Hruşevskoho, 12/2, 6. Giriş; Çalışma saatleri: Pazartesi, Çarşamba, Cuma 14:00-15:00; Tel: +38 (044) 596-68-43; E-posta: represent@me.gov.ua) aşağıdaki bilgi ve belgeleri sunmaları gerekir:

a) **Temsilcilik Açma Dilekçesi:** Dilekçe firmanın antetli kağıdına düzenlenir ve aşağıdaki bilgileri içermelidir:

- Yabancı firmanın adı;
- Yabancı firmanın adresi, ülke belirlenmesi;
- Yabancı firmanın telefon ve faks numarası;
- Temsilciliğin açılacağı şehir/semte ve muhtemel adresi;
- Şubeler açılması hâlinde bulunacağı şehirler/semte;
- Temsilcilikte çalıştırılacak yabancıların sayısı;
- Yabancı firmanın kuruluş tarihi;
- Yabancı firmanın hukuki durumu;
- Yabancı firmanın eleman sayısı;
- Yabancı firmanın banka hesap numarası, banka adı;
- Yabancı firmanın faaliyet alanı;
- Temsilciliğin açılış amacı ve Ukraynalı firmalarla iş ilişkileri ve işbirliğinden beklentilerine ilişkin bilgileri.

b) Firmanın Türkiye'de tescil edildiğine dair belge,

c) Banka belgesi,

d) Ukrayna'da temsili görevleri yerine getirmek için belirli bir kişi adına vekaletname.

- Söz konusu belgeler verildiği yerde noterce tasdik edilmeli, Ukrayna'yı temsil eden konsolosluklarda yasal hâle getirilmeli ve resmi tercüman mührüyle onaylanmış Ukraynaca çevirisi bulunmalıdır.

- Yukarıda belirtilen belgelerin, firmanın bulunduğu ülkede hazırlanmasını müteakip en geç 6 ay içinde Ukrayna Ekonomi Bakanlığı'na verilmesi gerekmektedir. Dilekçe sahibi, belirtilen esaslara göre tanzim edilen temsilciliğin tescil belgesini alabilecektir.

- Ukrayna'da ekonomik faaliyette bulunacak temsilcilik açmak isteyen yabancı firmalar, temsilciliği vergi dairesine tescil ettirerek vergiye tâbi olmaktadır ve daimî temsilci statüsü kazanmaktadır.
- Kayıt işlemleri on-line yapma imkânı Tek Devlet İdari İşlemler Portalı üzerinden sağlanmaktadır. (<https://my.gov.ua/info/service/2830/documents?languageId=0>)
- İdari Ücret: Çalışabilir nüfus için 1 asgari geçim indirimi olarak belirtmektedir. Bunların miktarı takvim yılının 1 Ocak tarihinde kanunla belirlenip UAH 10 olarak belirlenmiştir.
- Ukrayna, Verhovna Rada tarafından saldırgan devlet olarak tanınan ikamet edenleri için 30 asgari geçim indirimi olarak belirtmektedir.
- Süreç: 60 iş günü.

Şirket Kurma Prosedürü

- Ukrayna'da bir şirketin kurulması için yapılacak ilk iş gerekli piyasa araştırması (altyapı ve lojistik imkânları, iş gücü, fiyatlar, lisanslar, vergi ve gümrük oranları, rekabet ortamı vb.) ve kurulacak olan şirketin türünün belirlenmesidir.
- Ukrayna'da ticari faaliyet göstermek üzere kurulacak ticari birimlere ilişkin düzenlemeler yapılan çeşitli revizyonlar sonucunda, 1 Ocak 2004 tarihinde yürürlüğe giren Ukrayna Medenî Kanunu ile Ukrayna Ticaret Kanunu'nda yer almaktadır.
- Bunların yanı sıra, 19 Eylül 1991 tarihli Şirketler Kanunu ile 17 Eylül 2008 tarihli Anonim Şirketler Kanunu; şirketlerin kuruluş, faaliyet ve tasfiye işlemlerini düzenlemektedir. Şirketlerin ve özel girişimcilerin tescil işleminin esasları ise 31 Ocak 2019 tarihinde yürürlüğe giren değişikliklerle 755-IV sayılı Ukrayna Kanunu ile getirilmiştir.
- Ukrayna'da şirketlerin, özel girişimcilerin ve sivil toplum kuruluşlarının devlet kaydına ilişkin kanuna aşağıdaki bağlantıdan ulaşılması mümkündür (İngilizce): (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15?lang=en#Text>)

Ukrayna'da Şirket Kurulması Aşamalarını Gösterir Tablo

Ukrayna'da Şirket Kurmak İçin İzlenecek Adımlar			
Adım	İşlem	Süre (Gün)	Ücret
1	Sicil Dairesi'nde Tescil İşlemi Gerekli evraklar sırasıyla; - Başvuru formu "Form A". 29 Ağustos 2018 tarih 2824/5 Numaralı Kanun değişiklikleri dâhil olmak üzere, 18 Kasım 2016 tarihinde 3268/5 numaralı başvuru formunun standardı Ukrayna Adalet Bakanlığı tarafından kabul edilmiştir.	1	Devlet Sicil Dairesi'ne başvuru ücretsiz, noterlik ücret tarifesi ilave ödenir.

	- Şirket kurucuları tarafından alınmış şirket kurulmasına ilişkin toplantı karar zaptı - Tüzük		
2	Şirket mührünün hazırlanması	1	Mührün zorluğuna göre; 200-1500 grivna arası
3	Daimî banka hesabı açılması. (Banka 1 çalışma günü içinde İnternet üzerinden firmanın banka hesabı açıldığına dair Devlet Fiskal Servisi'ni bilgilendirip bölgesel vergi dairesince bu firmanın hesap kaydı olup olmadığına dair cevap verir)	1	Ücretsiz
4	Vergi dairesinde KDV kaydının yapılması ve KDV numarasının alınması. Yıllık cirosu 1.000.000 grivnadan fazla ise (KDV haricinde), şirkete KDV mükellefi olarak kaydedilme hakkı verilmektedir (tek vergi mükellefi hariç). Sicil Dairesi'nde tescil işlemi yapıldığı zaman veya yapıldıktan 3 gün içinde KDV mükellefi hakkı verilmek zorundadır. Online işlem yapmak için: (https://cabinet.sfs.gov.ua/)	3	Ücretsiz
5	Çalışanları Devlet Fiskal Servisi'ne kaydettirmek (https://cabinet.tax.gov.ua/)	On-line başvuru	Ücretsiz

Not: Firma kuruluşu için gerekli evrakların tamamının Ukraynaca dilinde düzenlenmesi gerekmektedir. Ukraynaca dışındaki dillerde hazırlanmış evrakların noter tasdikli Ukraynaca tercümelerinin olması gerekmektedir. Hem kuruluş kolaylığı hem de işletme kolaylığı açısından yabancılar için Ukrayna'daki en yaygın şirket kuruluş şekilleri limited şirket veya temsilcilik ofisidir.

Özel girişimcinin kayıt işlemleri "Diia" portalı üzerinden çevrimiçi yaptırılabilir:
(<https://diia.gov.ua/services/revestraciya-fop>)

Sigorta

Çalışanlar için brüt ücretler üzerinden kesinti oranı toplam %22 seviyesinde olup bu kesinti yabancı işverenler için de geçerlidir.

Bankacılık Mevzuatı

- 1 Ocak 2026 tarihi itibari ile Ukrayna'da 27 yabancı sermaye ortaklı, 19'ü %100 yabancı sermayeli olmak üzere toplamda 60 banka bulunmaktadır. Türkiye Ekonomi Bankası (TEB) ile Uksibbank arasında yapılan anlaşma neticesinde, Nisan 2006 tarihinde TEB'de Ukrayna masası, Uksibbank'ta ise Türkiye masası kurularak faaliyete geçmiştir. Daha sonra, 2007 yılı Şubat ayında Altınbaş Holding'e ait Creditwest ve Fiba Holding'e ait Credit Europe bankaları gerekli izin işlemlerini tamamlayarak Ukrayna'nın başkenti Kiev'de faaliyete başlamışlardır.
- Yabancıların Bireysel Banka Hesabı Açması: Ukrayna'da bulunan herhangi bir Ukrayna bankasında bireysel banka hesabı açmak için pasaport ve INN'nin sunulması (Ukrayna vergi

kimlik numarası) talep edilmektedir. Bir yabancıнын, bankacılık işlemlerini tamamlamak için kullanacağı paranın kaynağının yasallığını doğrulayan bir belgeye sahip olması gerekir.

- Ukrayna'ya Yapılan Para Transferleri: Güvenilir para gönderme yöntemleri arasında SWIFT, TransferWise, TransferGo, Azimo, WorldRemit, Western Union yer almaktadır. Ortalama SWIFT ücreti %1,5-3 oranındadır. 5 Ağustos 2019 tarihinde banka hesaplarında ve ödemelerde IBAN numarası kullanılmaya başlamıştır.
- Mevcut savaş şartları dâhilinde SWIFT transferlerinde kısıtlamalar uygulanmaktadır.
- 24 Şubat 2022 Tarihinden Sonra Ukrayna Bankacılık Sistemi Hakkında Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar:
 - ✓ Rusya ile savaş koşullarında Ukrayna'nın bankacılık sistemi 24 Şubat 2022 tarih ve 18 No'lu "Sıkı Yönetim Döneminde Bankacılık Sisteminin İşleyişi Hakkında Ukrayna Ulusal Bankası Kararı" ile belirlenen kısıtlamalarla faaliyet göstermektedir. Ukrayna'da müşteri hesaplarından nakit çekme, döviz cinsinden nakit alımı, döviz piyasasının işleyişi, resmi döviz kuru konularında kısıtlamalar uygulanmaktadır.
 - ✓ Ukrayna'da savaşın başlamasıyla birlikte kredi ödemeleri neredeyse durdurulmuştur. Tüzel ve özel kişilere verilen kredilerin çoğu iade edilmemektedir. Ukrayna Ticaret ve Sanayi Odası Ukrayna'da sıkıyönetim sırasında kişilerin yükümlülüklerini yerine getirmelerinin imkânsızlığını doğrulayan mücbir sebep hâlini ilan etmiştir.
 - ✓ 24 Şubat 2022 tarihinde Ukrayna Merkez Bankası'nın 21 sayılı Kararı ile ürün alımları için döviz alımının ve sınır ötesi döviz transferlerinin yapılabileceği kritik ürünlerin listesi onaylanmıştır. Ukrayna Bakanlar Kurulu'nun 7 Temmuz 2022 tarihli ve 761 sayılı Kararı ile kritik ithalat listesi ortadan kaldırılmıştır. 9 Temmuz 2022'den itibaren 01-97 GTİP kodlu ürünlerin ithalatına ilişkin olarak döviz alınarak sınır ötesi döviz transferlerine izin verilmektedir.
 - ✓ 03 Mayıs 2024 tarihinde Merkez Bankası, aşağıdaki hususları içeren, işletmelere yönelik döviz kısıtlamalarının hafifletilmesini onaylamıştır.
 - İş ve hizmet ithalatındaki bütün döviz kısıtlamalarının kaldırılması (döviz alımı ve transferine izin verilmektedir);
 - Ocak 2024'ten itibaren aylık 1 milyon avroya kadar olan, dönem için faaliyet sonuçlarına dayalı olarak tahakkuk eden, yurt dışındaki şirket hakları veya hisseleri üzerindeki temettülerin yurtdışına geri gönderilebilmesi;
 - Leasing/kiralama sözleşmelerinin konusu ve sözleşme tarihi ile ilgili ek kısıtlamalar olmaksızın leasing/kiralama sözleşmeleri kapsamındaki ödemeler için yurtdışına para transferinin yapılabilmesi;
 - Ukrayna'da mukim olanlar için dış kredilerin servisi ve faizlerin ödenmesi için döviz satın alma koşullarının basitleştirilmesi.
- Ukrayna'da Sıkıyönetim Sırasında Geçerli Olan Banka Kısıtlamaları:
 - Mal ihracatı ve ithalatına ilişkin işlemlere ilişkin ödeme süresi (365 takvim günü yerine) 180 takvim günü olup bu düzenleme 5 Nisan 2022 tarihinden itibaren gerçekleştirilen

işlemler için geçerlidir. Bazı tarım ürünlerin ihracatı için ödeme süresi 90 gününe kadar indirilmiştir. 1 Mart 2026 tarihinden itibaren gerçekleştirilen tarım ve özel amaçlı makine ihracatı işlemleri için azami hesaplama süresini 180 günden 270 güne çıkarılmıştır. Bu düzenleme 8424, 8428, 8432, 8716 GTİP kodlarla sınıflandırılan malları kapsamaktadır.

- Gerçek bir kişinin hesabından gerek UAH bazında gerekse UAH karşılığı olan döviz bazında günlük 100.000 UAH (yaklaşık 2.300 dolar) eşdeğerinden fazla miktarda nakit alımı yasaktır (bazı istisnalar hariç). 100.000 UAH veya bunun karşılığında döviz ancak banka veznesinden çekilebilir. ATM'lerden tek işlemde veya 3 saat içinde 20.000–40.000 (yaklaşık 450-930 ABD doları) UAH para çekme limiti uygulanır.
 - Ukrayna Merkez Bankası, yurtdışında bulunan gerçek kişiler için UAH bazında açılan banka kartından haftada (pazartesi-pazar günleri arasında) 12.500 UAH'ye (yaklaşık 300 dolar) kadar veya ayda 50.000 UAH'ye (yaklaşık 1.200 dolar) kadar nakit çekim limitleri uygulamaktadır. Yurtdışında kullanılan Ukrayna banka kartlarından günde en fazla 100.000 UAH (yaklaşık 2400 dolar) eşdeğerinde nakit çekilebilmektedir.
 - Ukrayna Merkez Bankası tarafından; yurtdışında mücevher, saat, değerli taş vb. alımları için yapılan döviz kartları ile ödemelere aylık 100.000 UAH (yaklaşık 2.400 dolar) eşdeğerinde bir limitin uygulanmasının yanında, yurtdışındaki emlak acentelerine yapılan ödemelerde döviz kartlarıyla yapılan işlemler için 500.000 UAH (yaklaşık 12.000 dolar) eşdeğerinde bir aylık limit belirlenmiştir. UAH kartları ile yurtdışında yapılan ödemeler için 100.000 UAH eşdeğerinde bir aylık limit uygulanmaktadır. Söz konusu limite kripto para birimleri, hediye ve seyahat çeklerinin alınması dahildir.
 - İşletmeler bir gün içinde kendi aralarında 10.000 (on bin) UAH dâhil; gerçek kişilerle 50.000 (elli bin) UAH dâhil nakit ödeme yapma hakkına sahiptir.
 - Gerçek kişiler Ukrayna'daki döviz hesaplarından yurtdışındaki hesaplara ayda 100.000 UAH karşılığında döviz transferleri (P2P) yapabilmektedir. "Riskli" müşteriler için (gelir belgesi ibraz edilmediği takdirde) limit 50.000 UAH'tır. Limit; yardım kuruluşları (belgelerin ibrazı hâlinde), maaş hesapları, kendi hesaplarınız arasındaki transferler ve kamu hizmet ödemeleri (faturalar, alışverişler) için geçerli değildir. Ukrayna bankalarının UAH hesaplarından yurtdışındaki döviz hesaplarına döviz transferleri yasaktır.
 - Kısıtlamaların ve kuralların listesi değişebilir. Ukrayna Ulusal Bankası bu kuralları sürekli olarak gözden geçirerek güncellemektedir. Bu nedenle, herhangi bir döviz işleminin mevcut mevzuata uygunluk açısından ayrı ayrı değerlendirilmesi gerekmektedir.
- Ukrayna'dan Yurtdışına Para Transferleri Yapılması: Ukrayna'daki mevcut olağanüstü savaş hâli esnasında gerçek kişiler tarafından Ukrayna'dan yurtdışına gerçekleştirilecek SWIFT transferlerine ilişkin koşullar aşağıda sıralanmaktadır:
 - Yabancı bir ülkenin tıbbi kurumlarında tedavi veya hastaların transferi için ödemeler;
 - Belli başlı askeri ürünler için ödemeler;
 - Yurtdışındaki vatandaşların ölümüyle ilgili (nakliye masrafları ve defin masrafları) ödemeler;
 - Yabancı ülkede eğitim ödemeleri;
 - Nafaka ödemeleri;

- Yurtdışından alınan kredi faizleri için ödemeler.

Western Union ve MoneyGram gibi para transfer sistemleri üzerinden Ukrayna'dan/Ukrayna'ya döviz transferleri yapılması mümkündür.

• Ukrayna Bankalarında Şirket Hesabı Açmak İsteyen Yabancıların Dikkat Etmesi Gereken Hususlar:

1. Şirket, Ukrayna yasalarına göre açılmalı ve hukuki olarak Ukrayna'da kayıtlı olmalıdır.
2. Şirketin bir Ukraynaca şirket tüzüğü olmalıdır.
3. Dilekçe formu ve şirketin Ukrayna standartlarına göre Ukrayna'ya özel tasarlanmış şirket kaşesi, imza örnekleri bulunmalıdır.
4. Şirket müdürünün pasaportu (noterce tasdikli tercümesi) ve INN'si (Ukrayna vergi kimlik numarası) olmalıdır.
5. Şirketin nihaî faydalanıcısının (*final beneficiary*) belirtiliyor olması gerekmektedir.

Vizeler

Vizesiz Giriş:

Türk vatandaşları 180 gün içerisinde 90 günü aşmamak kaydıyla Ukrayna'ya Türkiye Cumhuriyeti pasaportları ve çipli kimlik ile vizesiz seyahat edebilirler.

Vize Alma:

Ukrayna'da 90 günden fazla kalmak isteyen Türk vatandaşları vizeye tâbidir. Vize süresi vatandaşın kalma süresine, giriş sayısına, seyahat amacına ve vize çıkarma dönemine göre değişmektedir.

Ukrayna vizeleri hakkında daha ayrıntılı bilgiler Ukrayna'nın Ankara Büyükelçiliği'nin web sayfasında yer almaktadır. (<https://turkiye.mfa.gov.ua/tr/konsolosluk-islemleri/ukrayna-vizesi>)

Ukrayna'da oturma izni alma konusunda yetkili kurum Ukrayna Devlet Göç Servisi'dir.

(<https://dmsu.gov.ua/en-home.html>)

Ukrayna'da 100 bin ABD doları tutarında yatırım yapan yabancılara süresiz oturma izni imkânı verilmektedir. Oturma izinlerinin kota sayısı her sene ayrı olarak belirlenmektedir. (Detaylı bilgiler: https://visitukraine.today/blog/7002/residence-permit-in-ukraine-through-investment-requirements-and-contribution-amounts?srsId=AfmBOoo65eJ8hoAyNZ0X3Y2BdtF1Ko6S3h8XPIAnFLm6vzuVKnwgrn_H#temporary-residence-permit-contribution-to-a-company-of-eur-100000)

Çalışma izni alma konusunda ise yetkili kurum: Ukrayna Devlet İstihdam Servisi'dir.

(<https://dcz.gov.ua>)

Oturma ve çalışma izni konusunda söz konusu kurumlarla doğrudan iletişim kurulması gerekmektedir. Ukrayna'da oturma/çalışma izni alma konusu, yabancılar ile Ukrayna kurumları arasında özel hukuk ilişkisi oluşturmaktadır. Vatandaşlarımızın bizzat, aracı firmalar veya hukuk danışmanları yardımı ile bu konuda yukarıda belirtilen kurumlara başvurmaları ve Ukrayna'daki hukuki statülerini Ukrayna yasalarına uygun hâle getirmeleri gerekmektedir.

Ukrayna'da yabancıların çalışma izinleri ile ilgili hususlar 5067-VI sayılı ve 05.07.2012 tarihli "Nüfusun İstihdamına İlişkin Kanun"un VII. bölümü ile düzenlenmektedir.

(<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17?lang=en#Text>)

Ukrayna'da faaliyet gösteren işverenler tarafından yabancı personel alımında izlenecek adımlar aşağıda özetle sıralanmıştır:

- 1) İşveren ilgili istihdam makamına ilgili dilekçeyi sunmalıdır.
- 2) İstihdam Servisi tarafından aynı gün içerisinde işverene, işveren tarafından sunulan evrakların liste onay belgesi verilmektedir. Belgeler sunulduktan sonraki mesai günü evraklar değerlendirilerek ibraz edilen dilekçenin kabul edilip edilmemesine dair karar verilmektedir.
- 3) Çalışma izni için başvuran şahıs elektronik ortamda çalışma izninin verilmesi ile ilgili gelişmeleri takip edebilmektedir.
- 4) İstihdam Servisi tarafından, ibraz edilmiş belgeler ile ilgili olumlu ya da olumsuz karar 7 günlük süre içinde verilmektedir. Alınan karar, İstihdam Servisi'nin resmî web sayfasında yayımlanmaktadır. Olumlu karar verildikten sonra ödeme yapılmaktadır.
- 5) İşverenin, çalışma izni alındıktan sonraki 90 takvim günü içerisinde yabancı personel ile iş sözleşmesi düzenlemesi gerekmektedir. İş sözleşmesinin düzenlenmesinden itibaren 10 iş günü içerisinde iş sözleşmesinin onaylı bir nüshasının ilgili İstihdam Servisi'ne ibraz edilmesi gerekmektedir.

2026 yılında Çalışma İzni Ücretleri:

- İki ilâ üç yıl için verilen veya bu süre dâhilinde uzatılan izinler için her yılın 1 Ocak günü itibarıyla açıklanan toplam on asgari geçim indirimi (33.280,00 UAH);
- Bir ilâ iki yıl için verilen veya bu süre dâhilinde uzatılan izinler için her yılın 1 Ocak günü itibarıyla açıklanan toplam sekiz asgari geçim indirimi (26.624,00 UAH);
- Altı ay ilâ bir yıla kadar süreler için verilen veya bu süreye kadar uzatılan izinler için her yılın 1 Ocak günü itibarıyla açıklanan toplam beş asgari geçim indirimi (16.640,00 UAH);
- Altı aya kadar süreler için verilen veya bu süreye kadar uzatılan izinler için her yılın 1 Ocak günü itibarıyla açıklanan toplam üç asgari geçim indirimi (9.984,00 UAH).

Not: "2026 Yılı Ukrayna Devlet Bütçesi Kanunu"nun 7. maddesi uyarınca 2026 yılında Ukrayna'da uygulanan asgari ücret tutarı 3.209 grivna olarak belirlenmiştir.

"Nüfusun İstihdamına İlişkin Kanun"un 42. maddesi ile öngörülen, çalışma izni başvurusu için gerekli olan bazı belgeler aşağıda sıralanmıştır:

- Dilekçe (dilekçe örneğine şu web sayfasından ulaşılması mümkündür: (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/68-2023-%D0%BF#n50>),
- Pasaport kopyası ve ilgili sayfaların yeminli tercümesi,
- Renkli fotoğraf (3,5 X 4,5),
- İş sözleşmesinin taslak kopyası,
- Ukrayna ile yabancı ticari kuruluşlar arasında yabancıların istihdamını öngören dış ekonomik sözleşmenin kopyası.

Çalışma izni ile ilgili detaylı bilgilere aşağıda verilen web sayfalarından ulaşılması mümkündür (1. Bağlantı İngilizce dilinde):

<https://visitukraine.today/blog/2108/how-foreigners-can-get-a-job-in-ukraine-rules-and-necessary-documents#rights-of-foreigners>)

<https://guide.dia.gov.ua/view/vydacha-dozvolu-na-zastosuvannia-pratsi-inozemtsiv-ta-osib-bez-hromadianstva-fc480e87-c85b-4637-8d81-7e84187800f9>)

Kaynak: T.C. Kiev Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği